

2151 - Demande de pétition publique : Lutte pour l'environnement contre l'abandon en masse des masques de protection de toutes sortes

Dépôt : Claude Homerovski, le 12.12.2021

2152 - Demande de pétition publique : Supprimer les paiements pour le RMG après 1 an

Dépôt : Claire Gutenkauf, le 13.12.2021

2153 - Demande de pétition publique : Einführung einer Impfpflicht gegen Covid-19

Dépôt : Felix Kerger, le 13.12.2021

(Tous les documents peuvent être consultés à l'Administration parlementaire.)

3. Ordre du jour

Den Ordre du jour, esou wéi d'Presidentekonferenz e virschléit, ass lech zougestallt ginn.

Ass d'Chamber mat dësem Ordre du jour averstanen?

(Assentiment)

Dann ass et esou decidéiert.

4. Dépôt d'une motion par Mme Martine Hansen

Da géif ech fir d'éischt d'Wuert un déi honorabel Madamm Martine Hansen gi fir den Depot vun enger Motioun. Madamm Hansen, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

■ **Mme Martine Hansen** (CSV), auteure.- Merci, Här President. Ech wëll hei eng Motioun deposéieren, wou et ëm de Besuch vun de kranke Leit an de Klinicke geet. An ech wëll se gären haut deposéieren, fir datt jiddwereen och Zäit huet, fir dat am Detail duerchzekucken, fir datt mer dat dës Woch awer nach kënne stëmmen.

Dir wësst, datt momentan a véier Spidolsgruppen am Grand-Duché d'Visitten op eng Persoun fir eng Stonn den Dag festgeluecht sinn an datt d'Covid-19-Patienten am Prinzip keng Visite méi kënne kréien, ausser en fin de vie. An um Covid.lu-Site steet och dran, datt d'Besuchsrecht ka komplett opgehuewe gi vun den eenzele Klinicken, wann déi epidemiologesch Situatioun et erfuerdert. A mir si fest dovun iwwerzeegt, datt dat net nach eng Kéier dāerf passéieren. D'psychesch Wuelbefannen ass extreem wichteg fir déi Leit. Leit, déi krank sinn, wann een déi eleng léisst, dat ass dramatesch.

Mir wëssen awer och, datt mer gläichzäiteg musen d'Sécherheet vun de Patiente garantéieren. An duerfir fuerdere mer d'Regierung op, zesumme mat de Responsabele vun de Spideeler, all méiglech Zenarien ze analyséieren, fir d'Visitte vun de Patienten ënnert den noutwendege Sécherheetsdispositiven esou wäit wéi méiglech ze erlaben an doduerch eng Isolatioun vun de Patienten ze verhënneren.

Ech ginn lech just ee Beispill vun engem jonke Mann, deem u sech wollt Sportsenseignant ginn, deem e schwéieren Accident hat, dee vun engem Dag op deem anere querschnëttsgeläämt war. Dir kënnt lech virstellen, datt esou Leit ni méi onbedéngt Liewensfreed hunn, wann do de Besuch op eng Stonn den Dag reduzéiert gëtt. Dat ass dramatesch.

Ech verstinn och net richtig: Wann ee fir eng Stonn net positiv ass, firwat gëtt dat net fir méi Stonnen erlaabt? Dat heescht, et soll een alleguer déi Zenarie wannechgelift analyséieren a kucken, wat méiglech ass.

Gläichzäiteg fuerdere mer, fir de Besuch esou séier wéi méiglech ze maachen an och eng gratis Schnelltestpflicht fir all Visiteur, nämlech och fir d'Kanner ënner zwielef Joer, anzeféieren. Mir wëssen, datt d'Kanner ënner zwielef Joer déi sinn, déi u sech am meeschten de Covidvirus am Moment

hunn; datt also och déi Leit, déi Kanner, sech teste loosse, ier se an d'Klinick ginn. An da schlussendlech, fir all néideg Efforten ze ënnerhuelen fir ze verhënneren, datt et nach eemol zu enger Situatioun kënnt, an där keng Visitt méi an de Spideeler méiglech ass a just nach Patienten um Liewensenn kënne Visite kréien. Well ech mengen, datt et fir all Patient wichteg ass, virum Liewensenn och nach Visitten ze kréien.

Ech soen lech Merci.

Motion

D'Chamber vun den Deputéierten

hëlt Kenntnis

- vun den aktuell héije Covid-Infektiounszielen an der domat rëm méi ugespaanter Situatioun an de Spideeler an notamment op den Intensivstatiounen;

- vum Text vum Projet de loi N° 7924, dee virgesäit, datt an Zukunft an de Spideeler all Prestataire de services an och all Visiteur vun 12 Joer un entweder geimpft, geheelt oder getest muss sinn an zousätzlech e Schnelltest an der Entrée vum Spidol muss maachen, fir Zougang zum Spidol ze kréien, stellt fest, datt

- momentan an de 4 Spidolsgruppen am Grand-Duché d'Visitten op 1 Persoun während maximal 1 Stonn bei engem Patient limitéiert sinn;

- laut dem Site www.covid19.public.lu Covid-19-Patiente keng Visite kënne kréien, ausser wa se um Liewensenn sinn oder eng Détresse psychologique hunn;

- laut deem selwechte Site d'Spideeler kënne d'Besuchsrecht komplett ophiewen, wann déi epidemiologesch Situatioun et erfuerdert,

weist drop hin, datt

- et fir d'psychesch Wuelbefanne vun de Patienten, an domat fir eng méiglechst séier Heelung, wichteg ass, datt si a Kontakt mat deene Leit sinn, déi hinnen no stinn;

- och Kanner ënner 12 Joer kënne eng Infektiounsgefor fir d'Patienten an de Spideeler sinn,

ass der Meenung,

- datt just eng Stonn Visitt vun enger Persoun pro Dag net duegeet, fir d'psychesch Wuelbefannen ze garantéieren, notamment vu jonken, eeleren a schwéierkranke Patienten;

- datt Besuchsbeschränkungen op kee Fall dierfen zur Isolatioun vun de Patiente féieren,

ass iwwerzeegt, datt

- duerch e gudde Sécherheetsdispositif d'Visitte vu méi Leit a während enger méi grousser Zäitdauer méiglech sinn, dëst am Sënn vun de concernéierte Patienten,

invitéiert d'Regierung,

- zesumme mat de Responsabele vun de Spideeler all méiglech Zenarien ze analyséieren, fir d'Visitten vun de Patienten ënnert den noutwendegen Sécherheetsdispositiffe sou wäit wéi méiglech ze erlaben an doduerch eng Isolatioun vun de Patienten ze verhënneren;

- de Besuch sou sécher wéi méiglech ze maachen an eng gratis Schnelltestpflicht fir all Visiteur, och fir d'Kanner ënner 12 Joer, virzegesinn;

- all néideg Efforten ze ënnerhuelen, fir ze verhënneren, datt et nach eemol zu enger Situatioun kënnt, an där keng Visite méi an de Spideeler méiglech sinn oder just nach Patienten um Liewensenn kënne Visite kréien.

(s.) Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, Gilles Roth, Marc Spautz, Claude Wiseler.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Merci villmools, Madamm Hansen.

5. 7878 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2022 et modifiant :

1° le Code de la sécurité sociale ;

2° la loi modifiée du 16 octobre 1934 concernant l'évaluation des biens et valeurs (« Bewertungsgesetz »);

3° la loi modifiée du 1er décembre 1936 concernant l'impôt commercial (« Gewerbesteuer-gesetz »);

4° la loi modifiée du 17 avril 1964 portant réorganisation de l'administration des contributions directes ;

5° la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu ;

6° la loi modifiée du 24 décembre 1996 portant introduction d'une bonification d'impôt sur le revenu en cas d'embauchage de chômeurs ;

7° la loi modifiée du 28 avril 1998 portant

a) harmonisation de l'enseignement musical dans le secteur communal ;

b) modification de l'article 5 de la loi du 24 mai 1989 sur le contrat de travail ;

c) modification de la loi modifiée du 22 juin 1963 fixant le régime des traitements des fonctionnaires de l'État ;

8° la loi modifiée du 21 décembre 1998 concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 1999 ;

9° la loi du 7 décembre 2007 autorisant l'État à fournir une garantie bancaire pour la réalisation et l'exploitation d'un réseau de chaleur urbain ;

10° la loi modifiée du 4 juillet 2008 sur la jeunesse ;

11° la loi modifiée du 17 décembre 2010 fixant les droits d'accise et les taxes assimilées sur les produits énergétiques, l'électricité, les produits de tabacs manufacturés, l'alcool et les boissons alcooliques ;

12° la loi modifiée du 23 juillet 2016 portant modification 1. du Code de la sécurité sociale ; 2. de la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu, et abrogeant la loi modifiée du 21 décembre 2007 concernant le boni pour enfant ;

13° la loi du 1er août 2019 concernant les mutuelles

7879 - Projet de loi relatif à la programmation financière pluriannuelle pour la période 2021-2025

Mir kommen de Mëtten zum Rapport vun der Finanzkommission iwwert de Projet de loi 7878 vum Staatsbudget fir d'Joer 2022 an iwwert de Projet de loi 7879 iwwert déi finanziell Programmation fir d'Joren 2021 bis 2025. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Dan Biancalana.

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président**.- Här Biancalana, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Finances et du Budget

■ **M. Dan Biancalana** (LSAP), rapporteur.- Merci, Här President. Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Rapport iwwer déi zwee Gesetzter, de Budgetsrapport fir den Exercice 2022 respektiv d'Programmation pluriannuelle fir d'Period 2021-2025, fousst op sëllege Sëtzunge vun der Finanzkommission. D'Kommission huet sech, nodeems de Finanzminister de Budget den 13. Oktober deposéiert huet, an net manner wéi néng Sëtzungen an de leschte Méint mam Budget befaasst.

De schrëftleche Rapport ass leschte Freiden, den 10. Dezember, majoritär ugeholl ginn. D'Kommission huet ganz vill Avisen analyséiert an och déi vum Staatsrot.

Ech wäert a mengem mëndleche Rapport net kënnen op all d'Avisen agoen an ech verweisen do op mäi schrëftleche Rapport.

Eng ganz Rëtsch Verwaltungen hunn och hir Vuen abruecht an och hir Appreciation duergeluecht iwwert den Zoustand vun eisen ëffentleche Finanzen.

Als Rapporteur war ech och an enger ganzer Rei parlamentaresche Kommissionen dobäi, wou de Budget vun de jeeweilege Ministere presentéiert an diskutéiert gouf. Ech hat och vill bilateral Entrevuë mat institutionellen Acteuren a mat Vertrieder aus der Zivilgesellschaft. Hinne virop e grouse Merci fir hir Disponibilitéit, hir Meenungen an hir Virschléi. Eng Rëtsch vun dëse Virschléi hunn ech och a mengem schrëftleche Rapport iwwerholl.

Mäi Rapport beinhalt zwee Dealer, éischstens d'Appreciation vun der finanzieller Situatioun vum Staat mat engem Bléck op den europäeschen an internationale Kontext an zweetens mäi perséinlechen Deel, dee sech dem Sujet vun der existenzieller Sécherheet unhëlt, an dat an Zäiten, wou

d'Onsécherheet duersch d'Covidkris a villen Domäne present ass.

Här President, ech fänke mat der Konjunktur un. D'Welt befënnt sech am Niwwel: Op verschiddene Plazen ass en nach kompakt, op anere léist e sech progressiv op an op nach aneren ass en esou gutt wéi fort. Iwwerall, wou ee säi Bléck riicht, gesäit ee grouss Erausforderungen an Onsécherheet, mee awer och kloer Perspektiven.

D'Erausforderunge sinn net op alle Plazen déi nammlecht. A villen Entwécklungslänner sinn d'Perspektiven onsécher, well se net genuch Vaccin hunn, fir d'Pandemie resolutt unzegoen. An den entwéckelte Länner sinn d'Erausforderungen anerer: Mir gesinn eis an der Haaptsaach Enkpäss an de Liwwerkette géigeniwwer, déi och persistéieren. Béid Phenomeener drécken op déi weltwäit Reprise, an dem Fonds monétaire international no läit dat fir dëst Joer bei plus 5,9 %, deemno 0,1 % manner wéi nach am Juli projezéiert.

Den FMI ënnersträicht a senge Publikatiounen, dass den Accès zu de Vaccinen zur grondleeënder Brochstell tëschent de Perspektive vun de verschiddene Weltregiounen ginn ass: déi eng, déi sech de Vaccin leeschte kënnen, an déi aner, déi net genuch Vaccin erbäikréien. Déi eng, déi erëm un eng gewëssen Normalitéit denke kënnen, déi aner, déi besonnesch fragiliséiert sinn an dëst och nach weider ginn.

Ongeféier 58 % vun de Leit, déi an den entwéckelte Länner liewen, haten Enn Oktober e komplette Schéma vaccinal. An de Pays émergents sinn et 36 % gewiescht, an den äermste Länner grad emol 5 %. Dëst ass en Zoustand, deem eis muss interpelléieren.

D'Wieder vum Gita Gopinath, der Chefekonomistin vum FMI, sinn onmëssverständlech: « La pandémie n'est terminée nulle part tant qu'elle ne l'est pas partout. » Soulaang net all Mënsch vun dëser Welt d'Chance op eng Impfung gehat huet, wäerte weiderhin de Risiko vu Mutatiounen an d'Necessitéit vu sanitäre Restriktiounen bestoen. Ongläichheete sinn eng Gefor fir de sozialen Zesummenhalt an d'Solidaritéit an der Welt.

Ech wäert méi spéit och a menger Ried nach eng Kéier drop agoen, mee an dësem Kontext ass d'Ongläichheet beim Accès zur Impfung besonnesch dramatesch, well hei geet et ëm dat Fundametaalst: ëm Liewen an Doud.

Et verwonnert deemno och net, dass de Previsiounen vum FMI no déi entwéckelt Länner och déi eenzeg Wirtschaftsregiounen wäerte sinn, déi op hir Trajectoire pré-crise d'nächst Joer erëm zrëckfënnt.

Den äermste Länner hir Trajectoire bleift d'nächst Joer ëm 6,7 % ënnert der Trajectoire pré-crise. Insgesamt wäert d'Croissance an der Welt fir d'Joer 2022 dem FMI no bei 4,9 % leien.

Eng gréisser Suerg ass no laanger Zäit erëm d'Inflation. D'Präisentwécklung bei sëllege Matières premières, den Drock op der Säit vun der Offer an dat plëtzelecht, jo, Unzéie vun der Demande vun de Konsumenten, déi iwwer Méint manner Suen hu kënnen ausginn: d'Grënn fir déi rezent Spréng an der Inflation sinn also villfältig.

De leschten Zuele vum Department of Labor no läit d'Inflation an den USA bei 6,2 %. De Jerome Powell, Chef vun der amerikanescher Zentralbank, vun der FED, huet virum zwou Wochen de Membere vun amerikanesche Kongress och daitlech gemaach, dass een an den USA net méi kéint vun enger temporärer Dynamik schwätzen. Am Beräich vun de Servicer ass d'Inflation an deene meeschte Länner nach en Ligne mat der 2 %-Richtschnur vun den Zentralbanken.

Allerdéngs wierke sech dës Präisschaussé vum internationalen Transportwiese grad ewéi vun de Matières premières progressiv op den Ennverbraucher aus. Dëst wäert sech nach bis Métt vum Joer 2022 weider auswirken, virusgesat, dass et net zu weideren Haussé bei den internationalen Transportkäschte kënnt. Mëttelfristeg wäert d'Evolution vun der Inflation éischer bestëmmt gi vun der Croissance bei de Salairen a vun den Anticipatiounen, déi vun de wirtschaftlechen Acteure gemaach ginn.

Eng zweet gréisser Suerg sinn d'Liwwerketten. An dat komplext Riederwierk vun den internationale Liwwerkette si Sandkäre komm, déi fir vill Enkpäss a Komplikatiounen suergen. D'Ursaache si souwuel konjunktureller wéi struktureller Natur. Engersäits gëtt et eng grouss Assymetrie tëschent de Weltregiounen, wat d'Covidsituatioun ubelaangt. Nodeems an den USA an an der EU déi sanitär Restriktionen erëm progressiv gelackert konnte ginn, sinn an Asien nei Hotspots opgetaucht an hunn zu temporäre Schléissunge vu Fabricken zu engem Moment gefouert, wou bei eis d'Carne mat de Bestellungen a Form vun Autoen an elektronesche Geräte erëm gutt gefëllt gi sinn. Et ass dobäi komm, dass eng Partie strateegesch Tëscheprodukter wéi d'Semi-conducteure rar gi sinn, an de Schock op der Säit vun der Offer sech esou nach weider verschäerft huet.

Le savez-vous ?

PÉTITION ORDINAIRE

La pétition est une demande d'un particulier ou d'un groupe de particuliers à la Chambre des Députés en vue de provoquer une décision à leur avantage ou en faveur de la cause qu'ils défendent. Les pétitions sont adressées au Président de la Chambre qui les renvoie soit à la Commission des Pétitions, soit aux commissions saisies d'un projet ou d'une proposition de loi à laquelle la pétition se rapporte, ou en décide le dépôt sur le bureau de la Chambre. La Commission des Pétitions décide, suivant le cas, soit de les renvoyer à un ministre ou à une autre commission de la Chambre, soit de les déposer sur le bureau de la Chambre, soit de les classer purement et simplement.

RÈGLEMENT DE LA CHAMBRE DES DÉPUTÉS

Le Règlement de la Chambre des Députés est adopté par celle-ci et publié au Journal officiel. Il détermine l'organisation de la Chambre et son fonctionnement et en définit les procédures.

D’Pandemie huet allerdéngs och zu Schléissunge vun internationalen Häfe gefouert. Mir konnte Biller gesi vu grouse Containerschëffer, déi an enger Schlaang virun den Häfen deeglaang gewaart hunn, fir kënnen hir Container ofgelueden ze kréien. De Logistikgigant Kuehne + Nagel huet déi Zuel an enger Momentopnam vum 4. Oktober op 659 Containerschëffer beziffert. Well manner Schëffer disponibel sinn, ginn déi disponibel Schëffer nach méi héich beluede wéi virun der Pandemie.

Am Rapport „Port Performance Data“ ass erauskomm, dass d’Dauer vun enger Entluedung vu Containerschëffer dëst Joer ëm bis zu 70 % eropgaangen ass. Esou verwonnt et net, dass d’OECD zur Konkusioun koom, dass de Käschtpunkt vum Transport iwwert de Waasserwee, deen, bon, ëmmerhin awer 80 % vum Wuerentransport ofdeckt, sech zanter dem Ausbroch vun der Pandemie verfënnfach huet.

Wéi wann dat alles net genuch wier, huet du China och punktuell de Stroum ofgeschalt, fir seng Kuele-reserven net ze vill ze beusprochen a fir seng Klimaziler net ze wäit ze verfeelen. 44 % vun de chineesesche Sous-Traitante fir den europäesche Marché sinn zäitweis betraff gewiescht.

Bei all deene Schwieregkeeten konnt ee scho bal vergiessen, dass d’Tensiounen tëschent de groussen Handelspartner sech net wierklech entspaant hunn, éischter au contraire.

D’USA hunn hir Kontrollen zu den Technologietransfertë vis-à-vis vu China verschäerft, während Russland - ëmmerhin zweetgréissten Exportateur vun Holz - verschidden Holzsorten d’nächst Joer net méi exportéiere wëll. D’Reprise ass also do, mee dat heescht net, dass alles géif a geuerdnete Bunne verlafen.

Här President, d’Pandemie huet natierlech och Auswirkungen op den Aarbechsmarché gehat.

An der gréisster Wirtschaftsmuecht vun der Welt, den USA, ass d’Aktivitéit erëm séier op den Niveau pré-crise zrëckkomm. Mee dëst géllt leider net fir den Aarbechsmarché: Um Enn vum zweeten Trimester 2021 ass den Emploi nach ëm bal 5 % hantert de Projektiounen vu virun der Pandemie zrëckbliwwen.

An der Europäescher Unioun ass dat just ëmgekéiert: D’Aarbechtsplaze konnte gréisstendeels erhale ginn, mee déi wirtschaftlech Aktivitéit an déi geleschten Aarbechtsstonnen hunn nach net den Niveau vu virun der Pandemie zrëckfonnt.

Eng breet Notzung vum Chômage partiel a ville Länner vun der Europäescher Unioun huet net nëmme fir deen Eenzelen d’Kafkraaft erhalen, mee si huet och den Equilibre um Aarbechsmarché tëschent Offer an Demande vun der Main d’œuvre erhalen. Anescht wéi an den USA, wou et dee Filet de sécurité esou jo dann net gëtt, ass d’Penurie u qualifizéiertem Personal an der EU vläicht manner ausgeprägt an deemno och déi inflationistesche Tensioun.

Déi weltwäit Indicen, déi op Enquête bei den Directeurs des achats berouen, zeechnen eng gewëssen Ofschwächung an der Dynamik vun der Reprise zanter Mee. Dëst wëll also net heeschen, dass d’Reprise en tant que telle a Fro gestallt wier, mee se wäert e bësse méi lues weidergoen. Virun allem a China a Japan gesäit een, dass d’Reprise méi daitlech kann u Kraaft verléieren.

Am Laf vum zweeten Trimester 2021 huet de PIB mondial säin Niveau vu virun der Pandemie erëm iwwerschritt. Zur nammlecher Zäit ass déi weltwäit Produktioun nach ëm 3,5 % hannert dem Niveau vu virun der Kris zrëckbliwwen, woubäi sech dëst an der Haaptsaach duerch e Schock op der Säit vun der Offer erkläert.

Dësen Différentiel an der Produktioun kann ee monetär berechnen: ongeféier 4.500 Milliarden Dollar a Parité de pouvoir d’achat; dat entsprécht engem ganze Joer Croissance vun der Weltproduktioun an normalen Zäiten.

Här President, zu Lëtzebuerg sinn d’Wollegen, déi eis Konjunkturprovisiounen ëmginn, e gutt Stéck manner däischter. De Finanzminister huet et beim Dépôt vum Budget Mëtt Oktober kloer enimmt. Et ass net selbstverständlech, dass mir bis elo esou gutt duerch d’Pandemie komm sinn.

2020 ass de Réckgang vun eisem PIB bei grad eemol 1,8 % gewiescht, par rapport zu engem Abroch vu 6,5 % an der Eurozon. Eis Economie, déi jo bekanntlech vill op Finanzservicer berout, ass also resilient gewiescht. Déi Reprise en V, déi mir eis gewënscht haten, ass eigentlech nach iwwertraff ginn duerch eng Reprise a Form vun enger - ech zitëieren hei de Kollege President vun der Finanzkommissioun, den André Bauler - Quadratwuerzel: e klengen Abroch suivéiert duerch eng zolidd Reprise.

Am drëtten Trimester 2020 hu mir schonn erëm eis Wirtschaftskraaft vu virun der Kris erreecht. Am zweeten Trimester 2021 louch eise PIB ëm 3,5 % driwwer. Zum nammlechten Zäitpunkt ass an der Eurozon de PIB nach 3 % ënnert dem Niveau pré-

crise bliwwen. Insgesamt geet de Stater a senger ganz rezenter Konjunktturnott fir 2021 vun enger Reprise vu ganzer 7 % aus a fir 2022 vun engem Wuesstum vun net manner wéi 3,5 %.

Den FMI an d’EU-Kommissioun leien an hire Provisiounen fir dëst Joer mat 5,5 % respektiv 5,8 % liicht drënner. Fir d’nächst Joer si béid Institutiounen dofir och weider optimistesche. Den FMI geet fir 2021 vun enger Croissance vun 3,8 % aus.

Verschidde Secteure sinn natierlech méi staark vun der Pandemie betraff gewiescht wéi anerer. Nach ass et esou, dass déi besser sanitär Situatioun iwwert de Summer der Economie insgesamt erëm Loft ginn huet. D’Industrie konnt an den éischten aacht Méint vun dësem Joer hire Chiffre d’affaires ëm 15,8 % ausbaue par rapport zum leschte Joer.

An der Constructioun beleeft sech déi Hausse op 11,4 %. Zweek Drëttel vun den Entrepreneuren an der Constructioun ginn am Moment vun enger Stabiliséierung vun hiren Aktivitéiten aus, trotz den Eerausforderungen, déi sech duerch d’Pénurie vu Matières premières a vu Personal stellen.

De Finanzsektor, jo, deen hält sech relativ gutt. D’Unzuel u Banken am Grand-Duché bleift stabil. De Rapport vun de Chargé par rapport zu de Revenuen am Lëtzebuurger Bankesektor ass trotz den néidege Provisiounen am Kader vun der Pandemie just vun 61 op 62 % marginal eropgaangen. D’Bilanen am Bankesektor sinn am Juli ëm 7 % geklomme par rapport zum Joer virdrun. Dëst weist, dass, en somme, de Lëtzebuurger Bankesektor op zolitte Féiss steet.

D’Fongenindustrie konnt den éischte Schock vun der Pandemie och gutt offideren. Enn dës Joers 2020 war d’Valeur vun den Actifs, déi vu Lëtzebuerg aus geréiert ginn, un de symbolesche Seuil vu 5.000 Milliarden Euro erukomm; Enn Abrëll ass de Seuil vu 5.250 Milliarden Euro iwwerschritt ginn.

Aussergewöhnlech gutt ass och d’Entwécklung um Aarbechsmarché gewiescht. Mir sinn an der EU de loin dat Land, wat um Niveau vum Emploi d’Pandemie am beschte gemeeschtert huet. D’lescht Joer hu mir, alle Widregkeeten zum Trotz, nach bal 2 % Croissance um Niveau vum Emploi gehat. An der Eurozon ass den Emploi d’lescht Joer ëm 1,5 % zrëckgaangen.

Mir wëssen awer och, dass den Horeca- an den Tourismusberäich wéi och déi Kulturschaffend an och den Eventberäich ënnert den Aschränkunge vun der Pandemie gelidden hunn. Hir Situatioun ass haut nach ëmmer net evident.

Am Oktober huet sech de Chômagetaux bei 5,4 % agependelt an esou erëm zu engem Niveau vu virun der Kris zrëckfonnt. Déi aussergewöhnlech glécklech Situatioun ass natierlech keen Zoufall, mee d’Resultat vun engem generéisen an effikasse Chômage partiel, dee während der Pandemie gräife konnt an deem dem Stater no an enger éischer Well vun der Pandemie eng gutt 15.000 Aarbechtsplaze gerett huet. Dat ass net negligeabel.

Grad wéi an anere Regiounen vun der Welt sinn och mir affektiert vun der Inflatoun. Am Oktober ass den Inflationstaux bei 3,6 % par rapport zum Virjoer gewiescht. Net manner wéi d’Hallschent explizéiere sech duerch d’Energiepräisser. Am November ass d’Inflatoun par rapport zum Virjoer bei 4,5 %. D’Präisser vun de Produiten, déi aus dem schwaarze Gold gewonne ginn, sinn am Oktober, op ee Joer gekuckt, ëm 49 % geklommen. Mee op ee Mount gekuckt, ass d’Hausse am Oktober bei 10,5 %, beim Gas esouguer bei 18 %.

Dës Evolutioun trëfft net all Bierger hei am Land d’nammlechte haart. Et ass aus dësem Grond eng wichteg politesch Decisioun gewiescht, d’Allocation de vie chère fir d’nächst Joer ëm mindestens 200 Euro ze erhéien, nodeems dëst Joer schonn eng strukturell Hausse vun 10 % war, net ze vergiessen d’Augmentatioun vum Crédit d’impôt fir dëst Joer, déi bei deenen ënneschte 40 % vun de Menagen d’CO₂-Steier en moyenne integral konnt ausgläichen.

Här President, ech kommen elo zu den éffentleche Finanzen.

Wann de makroekonomesche Kontext méi erfreeslech gëtt, dann huet dat natierlech e positiven Nidderschlag op d’éffentlech Finanzen. Dëst stécht net nëmme a béide Budgetsdokumenter eraus, wann een se mam Pacte de stabilité 2021, vun dësem Fréijoer also, oder mat der Programmation pluriannuelle 2020-2024 vun Oktober 2020 vergläicht. Déi besser Konjunktur huet e ganz evidenten Nidderschlag an de Provisiounen zur Exekutioun vum Budget fir d’Joer 2021.

Den 31. Oktober hu mir effektiv en Iwwerschoss vu 96 Milliarden Euro am Zentralstaat gehat. Och wann een net duerf ze séier vun dësem État des lieux op dat ganz Budgetsjoer extrapoléieren, sou freet et mech awer als Budgetsrapporter - an ech mengen, et geet dem Finanzminister net anescht -, dass d’Recetten ëm bal 17 % méi héich leie wéi zur nammlecher Zäit d’lescht Joer. An absolutten Zuele mécht dat op der Recettësäit eng Augmentatioun vun 2.585 Milliarden Euro.

Dës erfreeslech Dynamik erkläert sech zu engem substanzuellen Deel aus den Impôts sur la production, an innerhalb vun dëser Kategorie aus der Perception vun der TVA. 95 % vun den TVA-Recetten, déi am Budget voté ageschriwwen sinn, hu mir Enn Oktober schonn erakritt. Bei der Taxe d’abonnement hu mir souguer schonn 115 % vun den ageschriwwene Recettë vum Budget voté erakritt. D’Depensé si plütôt stabil bliwwen, wat sech an éischer Linn doduerch erkläert, dass manner Prestations sociales autre qu’en nature ausbezueelt gi sinn, minus 232 Milliounen (veuillez lire: minus 332 Milliounen) par rapport zu Enn Oktober 2020.

Dat generéist soziaalt Netz, dat mir zu Lëtzebuerg hunn, huet also dëst Joer scho misse bei manner Leit gräifen, an dat kann eis e bëssen Hoffnung gi fir d’Zukunft.

Méi generell muss ee feststellen, dass d’Recettë vun der Taxe d’abonnement ëmmer méi e substanzuellen Deel vun eise Recetten ausmaachen. Dat kann een engersäits natierlech freeën, anersäits ginn eis Recetten doduerch awer och insgesamt méi volatil, an dat muss een och deemno am A behalen.

Et huet ee bei der Taxe d’abonnement op där enger Säit en „effet prix“ am Zesummenhang mat der Cotatioun op de Boursen, an op där anerer Säit en „effet volume“ am Zesummenhang mat de Souscriptiounen vu Parten. D’Provisiounen fir 2022 gi vun enger Croissance vu 7,5 % aus par rapport zu de Provisiounen vun 2021, déi hirsäits 17,3 % iwwert dem Budget voté vun 2021 leien.

Tëscht 2013 an 2022 wäerten esou d’Recetten duerch d’Taxe d’abonnement sech ...

(Interruption)

... carrement verduebelt hunn. De Solde nominal vum Gesamtstaat wäert laut dem Projet de loi relatif à la programmation ...

(Interruption)

... financière pluriannuelle fir d’Joer 2024 erëm en Iwwerschoss affichéieren. Fir d’nächst Joer a fir d’Joer 2023 gesäit de Pluriannuel e ganz zaarten Defizit an Héicht vun nëmme 0,2 % vum PIB vir. 2024 wäert sech den Iwwerschoss op plus 0,1 % bezifferen, 2025, zum Schluss also vun der Projektionsperiod, wäert den Iwwerschoss scho bei plus 0,3 % sinn.

Par rapport zum Pluriannuel 2020-2024 vum leschte Joer sinn d’Gesamtrecettë vum Gesamtstaat fir 2021 ëm 7,7 % no uewe revidéiert ginn; fir d’nächst Joer ëm 6,8 %. Dobäi muss een awer gläichzäitig feststellen, dass de Pluriannuel 2021-2025 vun dësem Joer, esou wéi mer dat hei zu Lëtzebuerg traditionell och ëmmer handhaben, de Prinzip vun der Prudence budgétaire respektéiert. Den duerchschnëttlechen Taux de croissance annuel vun de Recetten iwwert d’Period 2023-2025 chiffréiert sech op 4,8 %. Tëscht 2015 an 2019 war den entspreechenden Taux de croissance annuel bei 5,5 %.

De Respekt vun der budgetärer Virsicht weist sech am nammlechten Ausmooss beim Zentralstaat. Als konkret Beispill kéint een zum Beispill déi pluriannuell Projektioun vun de Recettë bei der Betriebssteuer nennen. Fir d’Joer 2023 hu mir am Pluriannuel 2019-2023, deen also virun der Pandemie ausgeschafft ginn ass, eng Recette bei der Betriebssteuer vun 2.425 Milliarden Euro virausgesot.

Zweek Joer duerno, am Pluriannuel 2021-2025, ass déi entspreichend Projektioun op 1.980 Milliarden Euro considerabel no ënne revidéiert ginn. Dëst ass an deem Sënn interessant, well de PIB en valeur fir d’Joer 2023 a béiden Dokumenter quasiment d’nammlecht ass.

De bessere Sold vum Gesamtstaat ass natierlech enk verbonne mam Assainissement um Niveau vum Zentralstaat. Den Defizit vum Zentralstaat geet vun 1.247 Milliarden Euro d’nächst Joer graduell erof a wäert um Enn vun der Projektionsperiod 2025 nach bei 723 Milliarden Euro (veuillez lire: 732 Milliarden Euro) leien.

Här President, och bei de Gemenge wäert sech déi finanziell Situatioun daitlech entspanen. En moyenne wäert sech iwwert d’Period 2022-2025 de järelechen Iwwerschoss bei der Administration locale op 249 Milliarden Euro belafen. An deene leschte véier Joer virun der Pandemie louch den Iwwerschoss bei ronn 190 Milliarden Euro. Dëst ass eng gutt Entwécklung, well d’Gemenge brauchen och genuch budgetär Mëttelen, fir kënnen hire villfältegen a komplexen Aufgabe gerecht ze ginn.

Manner favorabel gesäit d’Situatioun beim Sektore vun der Sécurité sociale aus. Par rapport zu eisem direkten Ausland ass déi finanziell Situatioun vun der Sécurité sociale weiderhin awer excellent. Par rapport zu eisen historiesche Moyenen zu Lëtzebuerg ass dëst awer net méi zoutreffend. 2022 ass den Iwwerschoss vun der Sécurité sociale bei 1,2 % vum PIB; dësen Iwwerschoss wäert 2025 nach bei 0,9 % leien.

En moyenne wäert de järelechen Iwwerschoss sech deemno tëscht 2022 an 2025 bei 795 Milliarden

Euro apendelen. An deene leschte véier Joer virun der Covid-19-Pandemie war de järelechen Iwwerschoss nach bei 1.063 Milliarden Euro. An absoluten Zuelen ass d’Evolutioun manner dramatesch wéi wann ee relativ Zuelen am Verhältnis zum PIB als Referenz hält.

Et ass och nëmme eng logesch Konsequenz, dass sech den Impakt vun der Covid-19-Pandemie bei der Sécurité sociale an engem besonnesche Mooss widderspigel. De Pluriannuel 2019-2023 hat virun zwee Joer nach fir all Budgetexercice en Iwwerschoss vun iwwer enger Milliard virgesinn. Par rapport zum Pacte de stabilité 2021 vum Abrëll dëst Joer sinn d’Projektiounen awer erëm e gutt Stéck besser: En moyenne sinn am Pluriannuel 2021-2025 eng gutt 100 Milliarden Euro méi am järeleche Sold projezéiert wéi dat nach beim Pacte de stabilité et de croissance 2021 de Fall war.

Dee Sold erkläert sech zu engem substanzuellen Deel duerch den Excedent um Niveau vum Régime général des pensions. An déi Tendenz, déi ech grad beschriwwen hunn, léisst sech in fine och zrëckféieren op d’Tatsaach, dass d’Dynamik bei de Cotatiounen, also beim Emploi, net méi déi nammlechte ass wéi mer se hei zu Lëtzebuerg historiesch gewinnt waren. An do dernieft ass et natierlech eng Evidenz, dass déi demografesch Entwécklung bei den Depensé vun der Pensiounskeess eng eminent wichteg Roll spillt.

Op d’Period 2019-2021 gekuckt ass d’Zuel vun de Beneficiairen en moyenne ëm 3,6 % geklommen; tëscht 2017 an 2019 ware mir do bei enger entspreichender Moyenne vun 3,2 %. Et stellt een also deemno fest, dass hei eng Entwécklung stattfënn, déi muss genau suivéiert ginn, mee se muss awer och kënnen nuancéiert ginn, well et ass net alles schwaarz oder wäiss.

De rezentsten Aging Report vun 2021 weist eis nach eng Kéier, dass eis Sozialsystemer mussen méi viabel opgestallt ginn. Mee den Aging Report huet awer och seng methodologesch Limiten, sou wéi de Conseil national des finances publiques et och confirméiert huet.

Mir behalen awer weiderhin zu Lëtzebuerg am Verglach zu den aneren europäesche Länner en All-einstellungsmerkmal: Och ouni Wuesstum kënnen Pensiounen während ronn fënnf Joer ouni Problem ausbezueelt ginn.

2020 ass fir d’Sécurité sociale natierlech e ganz exceptionell Joer gewiescht. D’Depensé sinn d’lescht Joer ëm 10,7 % geklommen. Op der Säit vun de Recetten ass eng exceptionell budgetär Dotatioun vun 386 Milliarden Euro gemaach ginn. Déi Mesures d’urgence, déi d’Regierung geholl huet an d’CNS ëmgestalt huet, sinn awer néideg gewiescht. An ech mengen och net, dass iergendeen heibannen am Plenum déi sozial Mesur wéi de Congé pour raisons familiales géif a Fro stellen.

Eppes anescht: Ech kommen zu den Investissementer.

Iwwert d’Period 2020-2025 wuessen eis Ausgaben um Niveau vun den Investissementer am Zentralstaat ëm 7,9 % d’Joer. Deemno läit eisen Effort d’investissement iwwert d’Period 2020-2025 en moyenne bei 4,5 % vum PIB. Mat dësen Zuelen, déi sécherlech op den éischte Bléck abstrakt wirken, stelle mir d’Wäiche fir dat Lëtzebuerg, dat mir laangfristeg wëllen opbauen: E Lëtzebuerg, dat dynamesch ass, dat eng héich Liewensqualitéit huet an och qualitativ héichwäerteg Infrastrukturen, op déi all eis Bierger ziele kënnen.

Op d’Period 2022-2025 belafe sech déi direkt an indirekt Investissementer am Zentralstaat op 13,9 Milliarden Euro.

Wann déi ambitiéis Investissementspolitik vun dëser Regierung sech mëttlerweil an eng gewësse Kontinuitéit aschreift, sou ass awer derwäert ze gesinn, dass eis Ambitiounen nach eng Kéier acceleréiert ginn. Déi direkt Investissementer vum gesamte Staat louchen tëscht 2000 an 2018 bei 4,13 % vum PIB. Si belafe sech 2021 bei 4,3 % vum PIB a si wäerten 2025 bei 4,7 % vum PIB leien. Fir 2022 sinn Investor an Héicht vun 3,2 Milliarde virgesinn, dat si 4,5 % vun eisem PIB.

Dëse groussen Effort vun Investissementer kann zu méi wéi zwee Drëttel iwwert déi lafend Recettë finanzéiert ginn. Och dat ass e Fakt, deen net selbstverständlech ass, wann ee sech eng Kéier mat der Situatioun vun eisen Nopeschlänner befaasst.

Här President, de Projet de budget 2022 ass e Budget, dee resolutt no vir kuckt. Mir investéiere konsequent an de Mënsch, mir setzen den Akzent op eng solidaresch Gesellschaft a mir préparéieren d’Zukunft.

D’Participatioun um Finanzement vun eiser Pensiounskeess geet ëm 164 Milliarden Euro erop. D’Alimentatioun vum Fonds de la coopération au développement geet ëm méi wéi 58 Milliarden Euro erop. De Fonds national de solidarité gëtt mat 367 Milliarden Euro alimentéiert, wouvun 196 Milliarden Euro fir de Finanzement vum REVIS reservéiert

sinn. Fir d'Allocation de vie chère si ronn 54 Milliounen virgesinn. An dësem Kontext wëllt ech drun erënneren, dass mir mam Budget 2022 eng strukturell Hausse vu mindestens 200 Euro virgesinn.

Fir d'Participation vum Staat un de Fraise vun de Services conventionnés en faveur vu Persounen mat engem Handicap sinn 2022 96,9 Milliounen Euro virgesinn.

Fir d'Schafe vun engem „Centre de la communication accessible à tous“, mat deem mir kënnen d'Kommunikatiounen vun ëffentlecher Säit dem Bierger méi verständlech vermëttelen an esou fir méi Inklusivitéit suergen, sinn am Budget 2022 eng 425.000 Euro virgesinn.

D'Zukunftskeess fir d'Kanner huet hirersäits eng Alimentation vu ronn 1,3 Milliarden Euro. Hei wier drun ze erënneren, dass mir d'Kannergeld réckwierkend op den 1. Oktober 2021 reindexéiert hunn.

Fir den Ausbau vun den „autoroutes des données“, engem wictegten Element bei der Ëmsetzung vun der 5G-Strategie, gi mir 2022 eng 9 Milliounen Euro aus. Déi finanziell Moyene vun der Commission nationale pour la protection des données wäerten ëm 10 % klammen op insgesamt ronn 8 Milliounen Euro. Si spillt eng essenziell Roll, fir d'Vertraue vun de Bierger an eis Institutionen ze stärken.

Fir d'Entreprises, déi elektresch Bornen installéieren, sinn Hëllef an Héicht vun 9 Milliounen Euro virgesinn. Fir 2022 eleng sinn an der Mobilitéit och nach weider staatlech Investissementer fir den Tram virgesinn, notament den Ausbau Richtung Cloche d'Or a Findel an Héicht vun 48 Milliounen Euro.

Am Ëmweltberäich hu mer de Plan énergie et climat, de PNEC, mat 1,8 Milliarden Euro, d'Installation vu Wandmillen uechtert d'Land mat 17,8 Milliounen Euro.

Ech kéint dës Lëscht nach laang viruféieren, mee déi Zäit hu mer net. Wat sech awer aus allem erauschielt, ass, dass de Budget 2022 ambitiéis ass. Et ass e Budget, deem d'Reprise erméiglecht, deem doriwwee eraus wicteg Jalone fir d'Zukunft setzt an dobäi sozial Leitplanke setzt, fir dass keen duerch d'Netz fale soll, mee fir dass mir alleguerten zesummen d'Bestanddeeler vun enger inklusiver an egalitärer Gesellschaft kënnen sinn.

Här President, als Budgetsrapporteur huet ee jo och déi Méiglechkeet, déi Fakultéit, e perséinlechen Deel ervirzebréngen. Ech hunn dee jo der existenzieller Sécherheet probéiert zouzeschreiwen. Ech wäert an deem Sënn elo a mengem mëndlechen Rapport op eng Rei Aspekter agoen, wëssend, dass ech se net all in extenso erwänen a belliche kann, an de schréffleche Rapport gëtt do sécher nach weidere Opschluss.

D'Pandemie duerch Covid-19 huet Repercussione gehat op allen erdenklechen Niveaue. Si huet deen Eenzelen nohalteg affektéiert am perséinlechen Alldag, mee och an de Liewensprojeten. D'Mënsche huet nach ni virdrun an hirer Geschicht d'Erfaarung vun engem Confinement gemaach, deen esou laang gedauert huet an dee geografesch esou breet stattfonnt huet.

Am November 2020 huet de Statec säi Rapport „Pi-Bien-être“ publizéiert, wou en d'Geleeënheet ergraff huet, eng éischt Bestandsopnam an eiser Gesellschaft ze maachen.

Engersäits kënn den Rapport zur Konkusioun, dass 16 % vun de Residenten eng Baisse vun hirem Akommes duerch de Confinement erlidden hunn.

Anerersäits huet den Rapport och déi psychologesch Repercussione belicht a konnt feststellen, dass Jonker a Leit a Prekaritéit an engem besonnesche Mooss vun engem Gefill vu starker Einsamkeet betraff gewiescht sinn. Déi, déi scho méi vulnerabel sinn, goufen also vun der Pandemie och besonnesch staark getraff.

Et ass evident, dass an onsécheren Zäiten de Besoin no Sécherheet bei de Leit méi staark ass. De Mënsch brauch Sécherheet a Fräiheet, fir an der Gesellschaft ze fonctionéieren. En huet e Recht drop! Sécherheet am breede Sënn vum Wuert ze garantéieren, ass eng vun de Käraufgabe vun engem demokrateschen Staat.

All Mënsch huet säi perséinlecht Wonschverhältnis zwëschen Fräiheet a Sécherheet. Et ass um Staat, déi vun der Gesellschaft gefuerdert Balance, den Equiliber tëschent deenen zwee ze halen, tëschent individuellem Wonsch a kollektivem Interessi.

An onsécheren Zäiten ass et och net verwonnerlech, dass d'Perceptioun vum Bierger an déi objektiv Situatioun net ëmmer deckungsgläich sinn. Wéi ech scho virdru gesot hunn, huet Lëtzebuerg am Joer 2020, markéiert vum der Pandemie, trotzdeem eng Croissance vum Emploi gehat vu bal 2 % an huet sech domadder mat wäitem Ofstand un d'Spëtz vun der Eurozon gestallt. Deen Eenzelen, deen duerch d'Pandemie riskéiert huet, seng Existenz ze verléieren, hält dat noutgedrungen anescht wouer.

D'Onsécherheet betrëfft net jidderene d'nämmlechst staark an net op déi selwecht Manéier. Verschidde

soziologesch Kategorië sinn a besonneschem Mooss vulnerabel, wéinst hirem Gender, hirem sexueller Orientatioun, hirem Alter, hirem professionnelle Parcours oder duerch d'Liewensphas, déi se grad duerchmaachen, duerch d'Liewenssituatioun, an där se sech grad befannen.

Virun allem awer ass all Mënsch eenzegaarteg an huet d'Recht, dass an enger solidarescher Gesellschaft op seng individuell Besoinen agaange gëtt. D'Sécherheet geet deemno wäit iwwert déi national Sécherheet eraus. D'Sécherheet betrëfft all Aspekter, all Dimensiounen vum mënschlechen Liewen an huet aus deem Grond en existenzielle Charakter!

Verschidden Zorte vun Äntwerte sinn néideg, fir op verschidde Liewenssituatiounen vum Mënsch ze reagéieren. E staarke Sozialstaat, deen aspréngt, wann eng Kiéier am Liewen eppes schifgelaf ass, hëlleft net nëmme an deem Moment där concernéierter Persoun. D'Gewëssheet, dass de Staat fir eis do ass, hëlleft a stäerkt eis alleguerten. Et geet hei ëm déi „visibel Hand“!

De Psycholog Abraham Maslow huet am Joer 1943 no empirischen Observatiounen, déi e gemaach huet, eng éischte Kiéier d'Besoinen vum Mënsch a Form vun enger Pyramid hierarchiséiert. De Besoin no Sécherheet ass direkt no physiologesche Besoinen déi wictegt Kategorie vu mënschlechen Besoinen.

E Staat, dee schützt, muss kënnen dem Individuum de Kader setze fir seng Selbstverwirklechung. Nëmme ee Mënsch, dee fräi ass, ka sech och sécher fillen. Esou wéi de Pierre Bérégovoy, den Directeur de campagne vum François Mitterrand, 1981 gesot huet: « La première sécurité, c'est la liberté. »

■ **Une voix.** - Bravo!

■ **M. Dan Biancalana (LSAP), rapporteur.** - De Rôle vun engem demokrateschen Staat muss sech an enger Kontinuitéit aschreiwen. D'Aktioun vum Staat duerf net vun Emotiounen oder Eenzelfäll geleet sinn. D'Händele vum Staat muss dem Zweck dëngen, dass all Eenzelne vun eis an Autonomie an Dignitéit liewe kann an esou net nëmme d'Méiglechkeet kritt, sech ze entfalten, mee och e mënschewierdeg Liewe séchere respektiv ofséchere kann.

Esoubaal Krise samt hire Folgen opkommen, ginn d'Blécker direkt a Richtung vum Staat, vum Sozialstaat, mat der Erwaardung, dass deen à même ass, dass dee capabel ass, sech Moyenen ze ginn, fir déi ze léisen.

D'Sécherheet deklinéiert sech also op verschiddenen Eebenen a betrëfft all d'Generatiounen.

Eng dovunner ass sécherlech d'Sécherheet am ëffentlechen Raum. Net all Mënsch ass mat där näämmlecher Probabilitéit engem Iwwergrëff op seng physisch Integritéit ausgesetzt. An net all Mënsch hält eng Situatioun op déi näämmlechst Aart a Weis wouer.

En objektiven Ausgangspunkt bei der Sécherheet am ëffentlechen Raum sinn d'Statistiken vun der Police. Op 100.000 Awunner gekuckt, ass d'Unzuel un Affäre vu 5.188 am Joer 2016 op 4.620 am Joer 2020 erogaangen. Dëst entsprécht enger Baisse vun 11 %. Parallell dozou ass d'Zuel vun den Infraktiounen op 100.000 Awunner tëschent 2014 an 2018 ëm 21 % erogaangen, 2019 awer erëm liicht geklommen.

Infraktiounen géigeniwwer vu Mënschen maachen 21 % vun den Infraktiounen insgesamt aus. Am Joer 2020 waren et insgesamt 8.375 Infraktiounen géigeniwwer vu Mënschen. Dëst läit um Niveau vun 2015, wou mir 8.355 Infraktiounen gezielt haten. Et läit also um selwechten Niveau.

D'Heefechkeet vu Coups et blessures volontaires huet sech 2020 par rapport zu 2019 stabil gehalen a läit mat 2.829 Fäiten ënnert dem Niveau vun 2013 an 2014, wou de Seuil vun 3.000 Fäiten iwwerschratt gi war.

D'lescht Joer sinn awer vill méi Beleidegungen vis-à-vis vun der Police gezielt ginn - nämmlech 262 -, wéi mir et soss zu Lëtzebuerg kann hunn. Et gëtt also zu Lëtzebuerg, wann ee sech mat de Statistiken beschäftegt, net schwartz a wäiss, et gëtt keng uniform Tendenz, et ass éischter e Bild en demi-teinte.

(*Interruption*)

Géint Kriminalitéit virzegoe setzt viraus, dass een d'Mechanismen, déi d'Kriminalitéit begënschtegen, besser kennt. Aus deem Grond misst zu Lëtzebuerg, esou wéi et an Däitschland zanter 2001 gemaach gëtt, e periodesche „Sicherheitsbericht“ erstellen ginn, deen eng multidisziplinär Vue anhëlt. Nieft enger Beschreiwung vum Ist-Zustand mécht esou e Rapport och méi eng déifgräifend Analys an degagéiert iwwergeuerdent Tendenzen an der Kriminalitéit. Dës Approche kann eis och hëllefen, verschidde Problemer méi fréizäiteg ze erkennen, ze identifzéieren. Och eng wëssenschaftlech Mataarbecht vu Psychologen, Soziologen, Kriminologen an deem Kontext kann eng Plus-value sinn.

Mir brauchen awer och hei zu Lëtzebuerg méi Präsenz vun der Police um Terrain ze Fouss, an dat am

stäteschen Raum. Aus deem Grond begrëssen ech ausdrécklech deen ambitiése Rekrutementsprogramm bei der Police, deen am Oktober 2020 engagéiert ginn ass an deen dat subjektivt Sécherheetsgefill nëmme verbessere kann.

Op där anerer Säit, fir dann de System tant soit peu am Equiliber ze hu respektiv ze behalen, ass et dann och um Niveau vun der Strofjustiz wicteg, Magistraten ze rekrutéieren oder Mataarbechter, déi hinne gezielt zouschaffen. Propositionen leie jo konkret um Dësch. Wat méi Polizisten um Terrain am Asaz sinn, wat d'Warscheinlechkeet méi grouss ass, dass d'Unzuel vun Affäre klëmmt. Hei ass also net nëmme wicteg, dass souwuel fir Affäre wéi fir Täter séchergestallt ass, dass eng adequat Prise en charge ka gewäerleescht ginn hinne géigeniwwer, mee dass och séchergestallt ass, dass Prozesser an engem Delai raisonnable ofgehalen ginn.

Doriwwer eraus muss och iwwer nei Gesetzgeber kloergestallt a séchergestallt ginn, a wéi engem Kader an zu wéi enge Konditiounen den Zougrëff op perséinlech Donnéeën vu Bierger säitens der Police an der Justiz erlaabt ka ginn. Och hei si kloer Reegelen néideg!

Här President, de beschte Wee géint kriminell Verhalen ass a bleift an éischter Linn eng effikass Preventiounspolitik. D'Police, an Zesummenaarbecht mat dem Educatiounsministère, de Schoulen, de Jugendhaiser, de sozialen Servicer, bitt eng ganz Rei vu Preventiounsaktivitéiten un, déi sech u Jonker riiichten. Schonn am jonken Alter ass et wicteg, vermëttelt ze kréien, dass Gewalt géint seng Matmënschen ni eng Optioun duerf sinn.

Nieft der Police gëtt et awer och nach aner wicteg Acteuren an der Preventioun vu kriminellen Verhalen bei Jonken: Bee Secure am Beräich vun der Cyberkriminalitéit, den Office national de l'enfance, de Service de protection de la jeunesse. Eng richteg Analys vun de Besoinen u Programmer am Beräich vun der Preventioun géint kriminell Verhalen misst allerdéngs nach duerchgefouert ginn.

D'Drogeproblematik ass en aner Defi, deem op verschiddenen Niveaue muss begéint ginn. D'Relatioun tëschent Drogekonsum a Kriminalitéit ass weeder einfach nach lineaire. Den Observateur européen des drogues et des toxicomanies huet a sengem rezentsten „European Drug Report“ de Point gemaach vu Megatendenzen an Erausforderungen. Virun allem d'Intensitéit vun den illegale Produktiounen vun Drogen duerch grouss kriminell Netzwierker ass an der Europäescher Unioun eng Erausforderung. Net manner wéi 370 illegal Laboratoire konnten an zwielef Méint um Territoire vun der Europäescher Unioun aufgedeckt gemaach ginn.

Déi kriminell Netzwierker si professionaliséiert a si probéieren, hir Produktioun méi no un déi jeeeweileg Märcheen ze féieren. Déi europäesch Strategie géint Droge brauch also eng integréiert Approche, achséiert op d'Verbessere vum Wuelbefannen a vun der Gesondheet. Gläichzäiteg muss se och d'Globaliséierung, d'Informatiouns- an d'Kommunikationstechnologie gradewéi de Klimawandel als Facteur matarechnen.

Zu Lëtzebuerg kann ee feststellen, dass Consommationsprofiler mat héijem Risiko ofgehol hunn. Hir Prävalenz ass vu 5,8 pro 1.000 Awunner am Joer 2015 op 5 erogaangen am Joer 2019. Bei der Consommation vun Opioiden mat héijem Risiko ass et eng Baisse an der Prävalenz vu 4,5 pro 1.000 Awunner 2015 op 3,5 pro 1.000 Awunner 2019. Direkt gestuerwen duerch Drogekonsum sinn am Joer 2000 nach 26 Persounen, am Joer 2019 8 Persounen.

Dës Evolutioun, och am Interêt vun der Sécherheet, konnt nëmme méiglech sinn, well mir Tabue gebroch hunn an d'Drogeproblematik an hirer Komplexitéit ugaange si mat engem staarken Akzent op d'Léise vu sozialen Problemer, déi hannendru stichen.

Och eis Gesondheetspolitik huet hei eng fundamental Roll gespillt, fir dës Verbesserung vun der Situation méiglech ze maachen an och ofzesécheren. D'Suchtverhalen, ob legal oder illegal, seet vill aus iwwert d'Wuelbefannen an déi psychesch Resilienz vun de Leit an eiser Gesellschaft.

Der Drogeproblematik ass effektiv um Niveau vun der Santé resolut begéint ginn. De Budget vum Gesondheitsministère en faveur vu Servicer a Programmer am Sënn vun der Reduktioun vun der Demande no Drogen, ass vun 2 Milliounen Euro am Joer 2000 op 16,3 Milliounen am Joer 2019 geklommen.

De Pak, dee kierzlech definéiert a festgehalen gouf, u sozialen a sanitäre Mesuren, déi d'Madamme Gesondheitsministesch an den Här Minister vun der Sécurité sociale am Oktober virgestallt hunn, mat notament der Couverture universelle des soins de santé, ass e wictege Schratt no vir.

Eis national Strategie géint d'Addiktioun deckt véier transversal Theemfelder of: éischstens d'Reduktioun vun de Risiken a Schied; zweetens Informatioun, Recherche an Evaluatioun; drëtzens déi inter-

national Relatiounen; a véiertens d'Koordinatiounsmechanismen.

Mir mussen weiderhin doru schaffen, fir d'Stigmatisatioun vun dësen vulnerablen Mënschen ze ënnerbannen, well si ass e groussen Deel vum Problem. Mir duerfe keen an de Schmutteck setzen, mee mir müssen au contraire versichen, dat Vertrauen ze schafen, fir dass déi Leit déi Hëllef kréien, déi et gëtt, a se och kënnen an Usproch huelen.

Mir ass et wicteg, dass d'Zesummenaarbecht tëschent de verschiddene konventionéierte sozialen Träger verbessert ka ginn, fir dass eng besser Transitioun am psychosozialen Suivi vun drogenofhängege Persounen méiglech gëtt. D'Sécherheet, dass d'Prise en charge gewäert ass a gewäert gëtt, ass en Aspekt, deen zu der Inklusioun ka bäidroen.

Här President, an enger solidarescher Gesellschaft muss jidderengem Respekt entgéintbruecht ginn, egal wéi eng Hautfaarf, wéi e Geschlecht oder wéi eng sexuell Orientéierung eng Persoun huet. All Diskriminatioun an deem Kader ass e Broch mat eise Mënscherechter an eng Attack op eis wäertorientéiert fräi Gesellschaft.

De Rapport „Being Black in the EU“ vum November 2018 gëtt eis en Abléck an d'Situatioun zu Lëtzebuerg. Bon, déi ass net ganz gutt: Net manner wéi 52 % vun de befragte Persounen ginn un, dass si an de leschte fënnf Joer Affäre vu rassisteschen motivéierten Dote gi sinn. Mir leien zu Lëtzebuerg hei d'äitlech iwwert der Moyenne vun den zwielef EU-Memberstaaten, déi vum Rapport erfaasst gi sinn. Dëst ass inakzeptabel a muss eis als Gesellschaft interpelléieren.

Ech begrëssen ausdrécklech, dass de LISER vun der Chamber an dem Familljeministère den Opdrag krut, eng Enquête duerchzuféieren, fir dësem Problem méi op de Fong ze goen. Et ass och all Eenzelne vun eis, deen hei muss Faarf bekenne géint Rassismus, Homophobie an Transphobie!

Esou wéi et schonn am nationalen Aktionsplang fir d'Promotioun vun de Rechten vun der LGBTI-Communautéit vun 2018 ugeduecht ginn ass, ënnerstëtzen ech d'Schafe vun enger Circonstance aggravante bei engem Crime de haine. Dëst schreift sech och an d'Recommandatiounen an, déi d'ECRI deementspreechend och gemaach huet.

Et geet also hei och drëms, d'Sécherheet ze hunn, dass een net systematesch der Situatioun ausgesetzt ass, wou een Affäre vun Diskriminatioun gëtt. Déi Jonk sinn, wéi ech virdru gesot hunn, besonnesch duerch d'Restriktiounen duerch d'Pandemie affektéiert ginn, dëst och um Niveau vun hirem mentaler Gesondheet. D'Jugend ass eng eminent wicteg Zäit an der Entwécklung hin zu engem autonomen Mënsch. Et ass déi Zäit, an där een och zum Deel sech selwer kenneléiert, an där een heiansdo Limiten ausreizt, an där een och Frëndschafte schléisst, jo, an där ee sech och emol verléift.

D'Pandemie huet d'Liewe vun eise Jugendlechen zäitweis an e Standbymodus gesat. Dëst ass e Grond, firwat mir als Politik parteiüwergreifend eis Jugendlech zur absoluter Prioritéit maache mussen! Eng „Generatioun Covid-19“, där hiert Wuelbefannen nohalteg impaktéiert ass, muss onbedéngt verhënnert ginn.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana (LSAP), rapporteur.** - D'Etüd COVID-Kids vun der Uni Lëtzebuerg huet festgestallt, dass d'Zefriddenheet mam Liewe bei de Kanner während der Pandemie d'äitlech zréckgaangen ass. Dat emotionaalt Wuelbefannen huet besonnesch bei Kanner gelidden, déi aus engem sozioekonomeschen méi schwachen Ëmfeld kommen. Ech ënnerstëtzen dofir ganz kloer d'Fuerderung vu virun dräi Joer vum Jugendparlament an och vum Ombuds-Comité fir d'Rechter vum Kand, dass fir d'Visitt beim Schouldokter och e Psycholog derbäi ka sinn. Déi physisch an déi mental Gesondheet sinn enk matenee verbonden a si bedéngen sech géigesäiteg.

(*Interruption*)

Den ORK hat och 2018 en Inventaire vun den existéierenden Offere vu Servicer am Beräich vun der Santé mentale proposéiert. Mir lichte kloer an, dass mer net vun engem Jonken, deem et net gutt geet, verlaange kënnen, dass e fir d'éischt emol duerch eng Lëscht geet vu verschiddenen Acteuren, fir dann och de Wee ze sichen, iert en Hëllef kritt. Et ass awer och wicteg, dass op allen Niveaue an Enseignement Theemae wéi Depressioun a mental Gesondheet altersgerecht thematiséiert ginn. Mir müssen Tabue briechen, wa mir wëlle weiderkommen, an och d'Sécherheet vun der Prise en charge bei deene Jonke gewäerleeschten.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana (LSAP), rapporteur.** - E Staat, dee wëll senger Bierger e Sécherheetsgefill ginn, muss resolutt antrieben fir d'Bekämpfung vun Inegalitéiten. Ongläichheete beanträchtegen net nëmme de Fonctionnement vun enger Ekonomik, mee virun allem och déi sozial Bindungen an enger Gesellschaft. Wëssenschaftler, notament Epidemio-

logen, beschäftege sech scho säit méi Laangem mat de Konsequenze vun Inegalitéiten.

D'Majoritéit vun de wëssenschaftlechen Aarbechte kënn't zur Konkusioun, dass d'Konsequenze vun Inegalitéiten net just vun enger Minoritéit vu Leit an der Prekaritéit gedroe ginn, mee dass se hiren Nidderschlag hunn op déi ganz Gesellschaft! Do, wou d'Ënnerscheeder an d'Revenue méi déif sinn, leit déi ganz Gesellschaft ëmsou méi ënnert der sozialer Kompetitioun tëschent de Leit.

D'Ënnerscheeder duerch de soziale Status si méi visibel an enger Gesellschaft, wou de Gruef tëschent Aarm a Räich méi grouss ass. Dofir ass et an enger inegalitärer Gesellschaft och ëmsou méi wichteg, dass een an där sozialer Kompetitioun net de Kierzeren zitt.

An ongläiche Gesellschafte liewe mir ënner engem soziale Stress, well mir Angscht hu virum Jugement vun eise Matmënschen, dëst ëmsou méi, well mir a Gesellschaftsstrukture liewen, an deene permanent de Meritt am Vierdergrond steet, an deene mir bewosst oder onbewosst nach ëmmer dat Denke fleegen, dass een am Liewe Succès huet, well ee besser ass wéi déi aner.

En Echec erlieft een deemno just dann, wann ee sech net druginn huet oder net gutt ass. Esou en duaalt Denke stäerkt bei Wäitem de sozialen Zesummenhalt sécher net, well et rechtfertegt, firwat ee senge Matmënschen, deenen et vläicht manner gutt geet wéi engem selwer, net ze hëllef brauch.

Gesellschaften, an deenen d'Logik vum fräie Maart an allen institutionelle Beräicher ugewannt gëtt, entwëckele sech lues a lues zu Strukturen, an deenen eng Hyperkonkurrenz iwwerwee. Gemeinsam Wäerter an d'Striewen no engem kollektive gesellschaftlechen Zil verschwannen. An esou enger Gesellschaft, wou jidderee fir d'éischt no sech kuckt, wou den Individualismus zelebréiert gëtt, ass och d'Kriminalitéit méi ausgepräegt.

A mengem Budgetsrapport hunn ech e puer konkret empiresch Beispiller hannerluecht, wou wëssenschaftlech opgeschafft gouf, wéi méi Sozialausgaben och zu enger Baisse vun der Kriminalitéit gefouert hunn.

An enger egalitärer Gesellschaft dergéint verhole sech d'Leit méi kooperativ a se engagéiere sech méi fir d'Allgemengheet. Mir hunn also allegueren ze gewannen, wa mir e staarke Sozialstaat hunn, egal wéi vill Leeschtunge mir perséinlech an Usproch huelen. Hei spillt d'Sécherheet vum Solidaritéitsprinzip!

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - Et geet also hei drëm, d'Sécherheet ze hunn, d'Gewëssheet ze hunn, dass de Staat een net vergësst, grad an Zäite vun der wirtschaftlecher Relance.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - Tëschent 2015 an 2019 sinn zu Lëtzebuerg d'Inegalitéiten - gemooss unhand vum Gini-Koeffizient, deen déi ganz Distributioun vun de Revenue berücksichtegt - an d'Luucht gaangen, vun 0,28 op 0,32. Dës Tendenz ass net gutt. Dofir ass et awer ëmsou méi erfreelech, dass no enger éischter Lektür vum Stated déi vërsiichteg Konkusioun ka gezu ginn, dass d'Inegalitéite während der Pandemie net weider gewuess sinn.

Au contraire, de Gini-Koeffizient ass d'lescht Joer esouguer liicht erofgaange par rapport zu 2019. Et ass e Konschstück, fir an esou enger massiv wierkender Pandemie keen Ausernanerdrifte vu Revenuen zu Lëtzebuerg ze observéieren. Dat Konschstück ass awer och zréckzeféieren op en Zesummespill vu ville soziale Mesuren, déi vun der Regierung decidéiert gi sinn: de Chômage partiel, bei deem d'Indemnitéit ëmmer op d'mannst op der Héicht vum soziale Mindestloun gewiescht ass, de Congé pour raisons familiales, d'Allocation de vie chère, déi och déi zweete Kéier revaloriséiert gouf, d'Erhéije vum Crédit d'impôt, deen d'CO₂-Steier bei den ënneschte 40 % vun de Menagen en moyenne integral kompenséiert huet.

Dës Moosname gi vun der Gesellschaft gedroen. Dat ass positiv an am Moment ass Solidaritéit nach zum Gléck ginn.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - Dës Decisiounen hunn hir Wierksamkeet ënner Beweis gestallt, wann et drëms gaangen ass, de sozialen Zesummenhalt an eisem Land ze verdeedegen. An awer wësse mer och, dass Ongläichheeten do sinn an eis viru grouss Erausforderungen stellen. De Bildungsbericht, dee kierzlecher virgestallt gouf, huet et jo nach eng Kéier kloer ënnerstrach.

Eng zukunftsorientéiert Finanzpolitik muss deemno nieft de Recetten, déi e Gestaltungsspillraum bidden, och dorop beduecht sinn, iwwert d'Ausgaben den Usproch vu Chancëgläichheet, sozialer Gerechtgeet a gesellschaftlechem Zesummenhalt ze hunn an ze gewärleeschten.

Här President, fir eng besser Adequatioun tëschent Offer an Demande um Aarbechtsmarché ze erméiglechen, huet d'Regierung de Programm „Digital Skills“ an d'Liewe geruff, e Projet vun enger Formation continue am Beräich vun der Digitalisatioun en faveur vun all deene Leit, déi tëschent dem 1. Januar 2021 an dem 31. Mäerz 2021 am Chômage partiel gewiescht sinn.

Parallèll dozou gi mam Programm „Future Skills“ 500 Demandeurs d'emploi forméiert. De Contenu vun dëser Formation gëtt nach engem méi breede Public vun Demandeurs d'emploi zur Verfügung gestallt.

Mënschen, déi bildungsméisseg geréng qualifizéiert sinn, sinn oft vun Ängschte gepräagt. Hinne muss zougesécher't ginn, dass si net vergiess ginn, notament am Kader vun hiren Aarbechtsperspektiven. Am Kader vun der Digitalisatioun, déi jo en transversale Charakter an dësem Budget huet, ass et wichteg, si bei dësem Prozess matzehuelen a si ze begleeden, fir dass grad déi sougenannte „fracture digitale“ sech net weider verstärkt. Dës Grundvoraussetzung muss gesat ginn.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - E weidere Usaz kéint och eng méi déifgräifend Analys vum Décrochage scolaire sinn. E Jonken, deen d'Schoul ofbrécht, dëst duerch eng Rei Grënn, befénnt sech ganz oft an enger onsécherer Situatioun. An him Perspektiven ze bidden, déi him eng Planungsécherheet ginn, ass fundamental. D'Garantie de la jeunesse mat méi Méiglecheeten ze etofféieren, auszeweiden, dat ass och sécherlech eng interessant Pist. De Mënsch brauch d'Gefill, eppes Sënnvolles maachen ze kënnen.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - Mee natierlech wier et och elo net richtig, sech op dëse Lorberen auszerouen. Mir mussen weider schaffen, fir d'Schéier tëschent Aarm a Räich laangfristeg zouzeuréien. Ech géif derfir plädéieren, dass mir d'Barriären, d'Plaffongen, ënnert deenen ee leie muss, fir d'Allocation de vie chère ze kéien, no uewen adaptéieren, fir dass méi Leit kënnen an de Genoss kommen.

Ech sinn och der Meenung, dass d'Entente des offices sociaux misst eng budgetär Dotatioun kéien, fir dass se eng intern Gouvernance opbaue kéint an hirer Aarbecht als Daachorganisatioun vun den Office-socialen, fir se och da kënnen ze professionaliséieren. Well den Aarbechtswolume vun den Office-sociale jo no dem sozioekonomesche Kontext vun de Gemenge variéiert, an awer, mengen ech, jiddereen e gudder personaliséierte Suivi a prekären an onséchere Situatiounen soll kéien, muss een deem och bei der Unzuel vun de Sozialaarbechter an dem Office social Rechnung droen.

Ech ënnerstëtzen doriwwer eraus och all concertéiert Approche, fir e sozialen, medezinneschen an therapeutische Suivi vu Sans-abrisen - och si liewen an der Onsécherheet -, weider auszebauen. D'Sans-abrise sinn enger gesellschaftlecher Stigmatisatioun ausgesat. Si mussen kënnen vun der Gesellschaft opgefaange ginn.

An dësem Kontext ass mir a sëllegen Entrevuen zougedroe ginn, wéi wichteg et ass, dass mir d'Wanteraktioun zäitlech méi breet ausbauen. Si ass immens wichteg, well si gëtt de Sans-abrise Schutz a Sécherheet.

Eng aner wichteg Approche an dësem Kontext ass de Konzept vum „Housing First“, mat deem mir hei zu Lëtzebuerg gutt Erfahrung gemaaht hunn. Aus deem Grond géif et sech ubidden, den „Housing First“ aus der Pilotphas eraus auszeweiden an ze generaliséieren.

Den Housing First ass e wichtige Grondstee fir eng Reinsertioun an d'Gesellschaft an op de Wee vun engem stabillen an autonome Liewen a Sécherheet.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - De Problem vun der Penurie vun abordablem Wunnraum zu Lëtzebuerg spëtzt sech zou a féiert zu Onsécherheeten an der breeder Gesellschaft, notament bei deene Jonken, déi sech en éischt Logement kafe wëilten. Déi sozial Kris, déi de Logementsproblem mat sech zitt, belaascht de sozialen Zesummenhalt an der Gesellschaft ëmmer méi staark.

Mir hunn et zu Lëtzebuerg och mat Spekulationen ze dinn, an dat wësse mer scho méi laang. Wunnraum ass an duerf kee Finanzobjekt sinn, mee muss genotzt ginn, fir d'Vesprieche vun engem Recht op eng propper an op eng saluber Wunneng ze erfëllen. D'Precaritéit énergétique respektiv d'Energieaarmut sinn natierlech och Elementer, déi hei a Consideratioun, a Betuecht mussen geholl ginn. Och si hunn Auswierkungen op déi méi sozial schwach Stéit.

Virun allem déi Schwächst an eiser Gesellschaft riskéieren, duerch déi héich Logementspräisser kee Fouss méi op de Buedem ze kéien. Aus sëllege bi-

laterale Gespréicher, déi ech als Budgetsrapporteur mat sozialen Träger konnt hunn, hunn ech erausheieren, dass si reegelméisseg op Widerstand stoussen an dass duerch administrativ Prozedure vill Energie verluer geet, ier de Projet ka Realitéit ginn.

Déi lescht Publikatioun vum Observatoire de l'habitat huet jo och ervirgestrach, wéi héich den Taux d'effort ass an den Ënnerscheed tëschent de Stéit, déi Locataire sinn, am Verglach zu deenen, déi Proprietär sinn, respektiv deenen, déi méi Logementer besëtzen. Och hei besteet eng staark Inegalitéit.

Et ass mir deemno och e wichtegt Uleies, dass déi sozial Träger méi ënnerstëtzt ginn an hirem Bestreiven, fir abordable Wunnraum op verschidde Manéieren a fir verschidden ënnerschiddlech Besoinen ze schafen.

D'Ënnerstëtze vu verschiddenen Zorte vu soziale Logementer mat enger variabler Prise en charge a Fonctioun vun der Progressioun vum Beneficiaire hin zu engem autonomen, onofhängege Liewen ass kruzial. Déi verschidden Offeren, déi an der Prise en charge variéieren, mussen beschtméiglechst aneengräifen, fir dass d'Transitiounen méiglech sinn an ofgesécher't sinn.

Déi ëffentlech Bauträger hunn hirersäits hir Efforten an de leschte Joren intensivéiert. Si gesi vir, bis 2025 eng 4.300 Wunnengen ze bauen, wat eng gutt Tëschenetapp ass, mee wat manner ass wéi d'Demanden no abordable Wunnengen, déi haut op der Liste d'attente sinn vum SNHBM a vum Fonds du logement. Eng verstärkt Zesummenaarbecht am Wunnengsbau tëschent privaten an ëffentlechen Acteuren ass d'ailleurs och eng interessant Pist.

Här President, ech komme sou lues zur Konkusioun. De Jean-Jacques Rousseau huet am Joer 1762 a sengem Wierk „Du contrat social ou Principes du droit politique“ d'Noutwendegkeet vun engem Contrat social, deen d'Bierger matenee verbënnt, ervirgehuewen. Dëse Contrat social erméiglecht eng Uerdnung vun eiser Gesellschaft, déi op Fräiheit a Gläichheet berout. Seng Theorien hunn deemools scho bewisen, dass - wa mir e Gesellschaftsmodell wëllen, dee sech laangfristeg bewäre kann - mir als Mënschheet gemeinsam Wäerter deele mussen, déi universell gëllen.

D'Vertraue vun de Leit an d'Institutionen bleift den Dréi- an Aangelpunkt fir e gudder Fonctionnement vun eiser Demokratie. Dëst Vertraue berout a fousst sécherlech op viregten an aktuell besteeënden Erfahrungen - positiver wéi negativer Natur - am Émgang vun den Institutionen mat hire Biergerinnen a Bierger.

Et geet hei och ëm d'Vertrauen an d'Legitimitéit vun hirem Fonctionnement. An dëst Vertrauen ass och en Indicateur vu sozialer Kohäsioun. Et ass d'Vertraue vum Bierger an d'Institutionen, déi him am Alldag méi no stinn. Et ass awer och d'Vertrauen tëschent Staat a Gemengen, fir gemeinsam verschidde Missiounen am Interêt vun de Bierger ëmzesetzen. Lëtzebuerg soll dat Land vun de kuerze Weeër bliwen.

Vertrauen a Statistiken ass fundamental, well an enger Wëssensgesellschaft sinn offiziell Statistiken onersetzbar. Dëst Vertraue kann nëmmen dann Entstoen, wann ee fiabel an onofhängeg Statistikinstitute huet, déi sech op wëssenschaftlech Fakte baséieren an déi eng konstant rigouréis Aarbecht maachen. Mee och d'Wësse vun de Leit, wéi offiziell Statistiken iwwerhaupt zustane kommen, dréit zum Schafe vum Vertraue bäi. Virun allem awer mussen d'Statistiken och eng Sprooch schwätzen, déi déi geliefte Realitéit aus dem Alldag vun de Leit widderspigelt. §Gefillt Wourecht a wëssenschaftlech beluecht an novollzéibar Fakte si sécher net dat selwecht.

Eng demokratesch Gesellschaft duerf kontradiktoresch Debatten ni fäerten, mee si mussen am Respekt vun der Dignitéit vun deem Eenzelnen oflafen.

D'Ausschaffe vu politesche Mesuren, déi am Interêt vun enger Gesellschaft sinn, déi aus Leit mat ganz ënnerschiddleche Besoine besteet, ass sécher och net ëmmer einfach. D'Grundvoraussetzung, fir dass et eis awer beschtméiglech gelénge kann, ass e staarke Sozialstaat, deen d'Leit opänke kann, wa se an Nout geroden. Dëst Bestreive kënn't finalement och der ganzer Gesellschaft zegutt.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - D'Lutte géint Inegalitéiten, géint Ongläichheeten, ass kee Selbstzweck, mee si ass e weesentlecht Instrument, fir dass mir eng inklusiv Gesellschaft behalen, wou net just jiddwereen no sech kuckt, mee wou et e kollektive Wäertekompass gëtt.

D'Ënnerscheeder tëschent dem soziale Status vun de Membere vun eiser Gesellschaft duerven net ze staark sinn, fir dass mer eis awer nach ee mat deem aneren identifizéiere kënnen an Empathie fir eis Matmënschen un den Dag leeë kënnen.

Wien un e staarke Staat denkt, deen denkt och un ëffentlech Investissementer. Mee d'Pandemie huet Megatendenzen acceleréiert, déi hirersäits op On-

gläichheeten Afloss huele kënnen, wéi zum Beispill d'Digitalisatioun. Hei gëllt et, dass mir zukunftsorientéiert agéieren a beschtméiglechst anticipéieren, fir, wéi gesot, déi sougenannte Fracture digitale ze verhënneren.

Nieft der Digitalisatioun an dem technologesche Fortschrëtt stellt eis och de Klimawandel viru gréisser Erausforderungen. All dës Erausforderungen hunn e gemeinsamen Nenner: Si concernéieren déi Vulnerabelst ëmmer fir d'éischt. Dofir ass eng ambitiéis Investissementspolitik esou wichteg an de Budget vun der Koalitioun dréit deem Rechnung.

Eng inklusiv Gesellschaft mat engem staarke Sozialstaat ass also dee beschte Wee, fir eise sozialen Zesummenhalt ze sécheren. Do dernieft duerfe mir awer als Politiker och ni midd ginn, de Leit eis Politik ze erklären. Schonn am Joer 1795 huet den Immanuel Kant a sengem Wierk „Zum ewigen Frieden“ gesot, dass Friden tëscht eis Mënsche keen natierlechen Zoustand ass, mee dass de Friden ëmmer muss ofgesécher't ginn duerch d'Moral, déi de Kant als Theorie vun de Rechter a Flichte vun eis alleguerter versteet. D'Politik ass d'Mëttel, fir dës moralesch Uerdnung kënnen ëmzesetzen.

An e wichtegt Element ass och de Prinzip vun der Publizitéit, dee beseet, dass Decisiounen a Reegele mussen motivéiert an erkläert ginn. Grad an onséchere Zäiten, an Zäite vun enger Pandemie, ass d'Erkläre vum Sënn an Zweck vu politeschen Decisiounen zentral an dréit zur Ofsécherung bäi.

Mir müssen ee fir deen anere Versteesdemech weisen; grad esou kloer mussen awer och déi elementairst Reegele vu Respekt bei allen néidegen Ausernansetzungen agehale ginn.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - Här President, d'Koalitionsparteien hunn e Budget presentéiert, dee sech der wirtschaftlecher Reprise verschreift an dobäi, duerch déi Akzenter, déi gesat ginn, kee vergësst. Mäin Nofollger oder meng Nofollgerin d'nächst Joer wäert sech sécherlech - ech ginn dovun aus - mat méi positiven Zuelen ausernansetzen dierfen. Ech hoffen, dass et esou wäert sinn.

Ofschléissend wëllt ech nach e puer Mercie lassginn.

Ufänke wëllt ech mam Finanzminister, dem Pierre Gramegna. Merci him an och senge Mataarbechter. E Merci un d'Chamberverwaltung, an do virop un d'Madamm Caroline Guezennec, Secrétaire-administrateur vun der Kommissioun. E Merci och un den André Bauler a senger Qualitéit als President vun der Finanzkommissioun fir seng Rotschléi.

■ **Plusieurs voix.** - Aa!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - E ganz grouse Merci geet awer och un eis Mataarbechterinnen a Mataarbechter an der Chamberfraktioun an un de Patrick Weymerskirch fir hiert wäertvollt a grousst Engagement bei der Ausschaffung vun dësem Rapport.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Dan Biancalana** (*LSAP*), *rapporteur.* - Et waren nu wierklech intensiv Wochen, jo, wou een deelweis u seng Limitte kënn't an déi nach emol verschiebt. Et

Le saviez-vous ?

VOTE DE LA LOI

La Chambre des Députés se prononce sur les projets et propositions de loi dans le cadre de plusieurs votes. Un projet ou une proposition de loi peut être soumis au vote par division sur demande de cinq députés au moins. Si des modifications ont été adoptées, la Chambre procède ensuite au second vote réglementaire sur ces amendements après que le Conseil d'État a donné son avis à leur sujet. Ce vote tient son nom du fait qu'il est prévu par le Règlement de la Chambre. L'étape suivante concerne le vote sur l'ensemble du projet ou de la proposition de loi. Finalement, au moins trois mois après le vote sur l'ensemble, le second vote constitutionnel achève l'œuvre législative de la Chambre. Néanmoins, la Chambre, avec l'accord du Conseil d'État, peut décider de se dispenser de ce second vote constitutionnel.

DÉPÔT

Le dépôt est l'acte par lequel la Chambre des Députés est officiellement saisie d'un projet de loi ou d'une proposition de loi.

wiisst een aus sech eraus, an dës Missioun war fir mech eng aussergewéinlech Erfahrung, déi ech net wëilt messen. Merci, dass ech dës Chance krut.

Ech soen Iech villmools Merci fir Är Gedold a fir d'Nolauschteren. Merci.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président.*** - Ech ginn Akt vun der Deklaratioun vum Här Budgetsrapporter, dem Här Dan Biancalana. Muer de Moien hiéiere mer den Exposé vum Här Finanzminister Pierre Gramegna.

6.7929 - Projet de loi du *** portant modification :

1° de la loi modifiée du 29 juin 2005 fixant les cadres du personnel des établissements d'enseignement secondaire ;

2° de la loi modifiée du 23 juillet 2016 portant création d'une réserve nationale des employés enseignants des lycées ;

3° de la loi modifiée du 29 octobre 2020 portant 1° dérogation à l'article 27 de la loi modifiée du 6 février 2009 concernant le personnel de l'enseignement fondamental ; 2° modification de la loi modifiée du 29 juin 2005 fixant les cadres du personnel des établissements d'enseignement secondaire ; 3° modification de la loi modifiée du 23 juillet 2016 portant création d'une réserve nationale des employés enseignants des lycées

Mir kommen elo zum Projet de loi 7929 iwwer eng temporär Ofännerung vum Schoulgesezt. D'Riede-zäit ass nom Basismodell festgeluecht. An et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madamm Martine Hansen, d'Madamm Francine Closener, d'Madamm Djuna Bernard, d'Madamm Myriam Cecchetti an den Här Sven Clement.

An ech ginn direkt d'Wuert un de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance, de la Jeunesse, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche

■ **M. Gilles Baum (DP), rapporteur.** - Merci fir d'Wuert, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, bei dësem Gesetz handelt et sech ëm d'Verlängerung vun engem Gesetz, wat d'Verstärkung vun de Remplaçanten am Fondamental an am Lycée, dat heescht d'Ersatzpersonal am Enseignement, betrëfft.

Ech zielen Iech näischt Neies, wann ech Iech soen, dass duerch d'Pandemie och méi Personal am Enseignement gebrauch gouf, fir d'Kontinuitéit vum Unterrecht ze garantéieren, engersäits, well an Alternance geschafft ginn ass, dat heescht am Wiesel tëschent Homeschooling a Presenzunterrecht, mee anerersäits och, well vulnerabel Enseignanten net méi an der Klass konnte present sinn. An da kommen natierlech och d'Quarantänen derbäi, wou awer ëmmer erëm Léierpersonal huet missen ersat ginn, well si entweeder selwer de Virus erwëscht haten oder well se a Kontakt ware mat enger Person.

D'lescht Joer virun der grousser Vakanz hate mer eng Rei Derogatiounen iwwert de Rekrutement vu Remplaçanten a Surveillanten agefouert. Dat war de Projet de loi 7579. D'Zil vun dësem Gesetzesentwurf war et, den Accès an de Beruff zäitweilig ze vereinfachen an esou séier wéi méiglech un nei Remplaçanten ze kommen.

Du koum och nach derbäi, dass de Conseil supérieur des maladies infectieuses am Oktober 2020 decidéiert huet, dass Dammen, déi e Puppelche kréien, och als vulnerabel Persounen unzegesi sinn, wat dozou gefouert huet, dass nach eng Kéier 200 Enseignanteën am Fondamental gefeelt hunn, an och am Secondaire sinn natierlech eng Rei Professorinnen doduerch ewechgefall respektiv natierlech doheembliwven.

Natierlech war den normale Contingent u Remplaçantent bäi Wäitem net grouss genuch, fir dës Enseignanten ze ersetzen. A kuerz virun der Summersakanz hu mer d'Situatioun an de Schoulen nach eng Kéier frësch evaluéiert a mir sinn zur Konkusioun komm, dass mer d'Dispositiounen verlängere missten, an dat bis den 31. Dezember dëst Joer.

A menger Ried zu deem Projet de loi hat ech gemengt, mir wieren héchstens op Zousazpersonal ugewisen, wa mer nees missten den Unterrecht op Distanz aféieren - dat hu mer jo net gemaach, Gott sei Dank -, säit dem September. Mee leider gesinn d'Realitéit an d'Besoinen um Terrain awer nach e bëssen anescht aus.

Och wa mer keen Homeschooling säit der Rentrée gemaach hunn, befanne mer eis an enger trotzdeem net einfacher Situatioun an eise Schoulen. An duerfir huet den Educationnsministère decidéiert, d'Derogatiounen eng drëtze Kéier ze verlängeren, an zwar bis de 17. Abrëll 2022.

Als Rappel nach eng Kéier déi eenzel Dispositiounen:

Déi éischt betrëfft d'Konditioun, déi e Kandidat muss erfëllen, fir Remplacementen am Fondamen-

tal dierfen ze maachen. Normalerweis brauch een do eng speziell Attestatioun, déi een eréischt kritt, nodeems een e Stage vu véier Wochen an enger Grondschoul gemaach huet, an déi da vum Directeur de région ausgestallt gëtt. Fir d'Prozedur vum Rekrutement ze beschleunegen, hat de Ministère proposéiert, fir ausnamsweis och Kandidaten ze rekrutéieren, déi keng esou eng Attestatioun kënnen virweisen.

Elo geet et drëms, den Dispositif, wéi gesot, bis de 17. Abrëll 2022 ze verlängeren, fir dass dat zweet Trimester vun dësem Schouljoer och esou problemlos wéi méiglech ka stattfannen an d'Kontinuitéit am Unterrecht garantéiert ass. Konkreet heescht dat, dass Remplaçantent weiderhin eng Dispens vun deene véier Woche Stage accordéiert kréien.

Wie kënt dann elo eventuell an de Genoss heivunnen?

Prioritär soll op Leit zrëckgegraff ginn, déi e Bachelor an Erziungswissenschaften hunn. Déi zweet Méiglechkeet, dat sinn d'Remplačanten, déi virun der Reform vum Enseignement fondamental, dat heescht virun 2009, agestatt goufen. An als lescht Ressource kënnen Leit rekrutéiert ginn, déi e Premièresdiplom hunn an natierlech déi dräi administrativ Sproochen aus dem Land hei beherrschen.

Dës Agente ginn ënner engem Regimm vum Employé d'État engagéiert a kréien e CDD.

E puer Zuelen: Am Cycle 1 bis 4 sinn am Moment 42 Remplačanten ënnerwee. A fir de Pool vun de Remplačanten, wat d'Études surveillées ugeet, sinn 272 Leit ënnerwee. An et ass mer wichteg ze ënnersträichen, dass déi alleguerten en équipe schaffen, dat heescht, dass déi och zesummeschaffe mam brevetéiertem Léierpersonal aus deene verschidene Schoulen.

Wat de Lycée betrëfft, gëtt et eng zweet Dispositioun an déi betrëfft d'Reegelung vum Personal am Enseignement secondaire. Fir d'Surveillance an de Lycéeën ze assuréieren, soll de Bildungsministère kënnen op Staatsbeamten oder Staatsemployéen zrëckgräifen, déi net am Enseignement public täteg sinn an zäitweilig kënnen detachéiert ginn. Dës Agente géifen dann temporaire vun hirem Poste fräigestallt ginn, fir kënnen an de Lycéeën ze hëllefen. An dernieft sollen d'Lycéeën natierlech och zousätzlech Remplaçantent kënnen rekrutéieren, dëst ënnert dem Regimm vum Employé d'État mat engem Contrat à durée déterminée. Där sinn am Moment 125 Leit engagéiert.

Här President, Dir gesitt, dëst Gesetz ass elo net wierklech eppes fundamental Neies. An de Projet de loi proposéiert, wéi gesot, béd Dispositiounen bis de 17. Abrëll d'nächst Joer ze verlängeren. Mir hätten all gär, dass eis Kanner kënnen weider an d'Schoul goen an do déi gréisstméiglech Kontinuitéit an e propperen Oflaf vum Unterrecht kënnen geëniszen.

Am Numm vun der Demokratescher Partei begrëissen ech natierlech d'Effort vum Bildungsministère an ech géif och mäin Accord zu dësem Projet ginn.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président.*** - An ech soen dem Här Rapporteur Gilles Baum villmools Merci.

■ **M. Gilles Baum (DP), rapporteur.** - Dee war awer nach net grad ganz fäerdeg.

(Hilarité générale)

■ **M. Fernand Etgen, *Président.*** - Ech soen him dann als Rapporteur villmools Merci.

Discussion générale

■ **M. Gilles Baum (DP).** - Erlaabt mer, Kolleeginnen a Kolleegen, Här President, vläicht eng perséinlech Nout hei eranzebréngen. Dir wësst, dass ech aus deem dote Beruff kommen. Wa mer d'Covidgesetz stëmmen, wäert den 3G an der Beruffswelt ab dem 15. Januar Realitéit ginn. Dat gëllt och fir den Enseignement.

Mir hunn am Enseignement, souwuel am Fondamental wéi och an de Lycéeën, eng ganz, ganz héich Impfquot vum de Schoulmeeschteren, de Léierinnen, de Professeren an de Professorinnen. Awer net alleguerte si se geimpft. De Choix, fir sech impfen ze loossen, dee besteet natierlech nach ëmmer, och fir d'Enseignanten. Si kënnen dat nach ëmmer maachen. Wa se et net maachen, hu se d'Méiglechkeet, sech testen ze loossen.

Ech hunn déi lescht Deeg eng Rei Messagë kritt aus dem Secteur, dee mer gesot huet, dass deen een oder aneren nom 15. net méi wäert untrieden. Ech géif hei e ganz, ganz waarmen Appell maachen un déi Leit alleguerten, déi sech net wëllen impfe loossen an am Enseignement schaffen, sech dach awer dann testen ze loossen. Ech maachen en Appell un hir Verantwortung, déi Verantwortung, déi een eeben hëlt, wann een an deen dote Beruff erageet. Ech appelléiere wierklech ganz, ganz staark hei un hir Conscience professionnelle.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Gilles Baum (DP).** - Ech appelléieren un d'Léierpersonal, wat de Choix hëlt, fir sech net impfen ze loossen, fir sech testen ze loossen. An ech biede si: Loosst wannechgeift Är Kanner net hänken! Si wäerten Iech Merci soen!

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président.*** - Merci villmools, Här Gilles Baum. Als nächste Riedner ass déi honorabel Madamm Martine Hansen agedroen. Madamm Hansen, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Martine Hansen (CSV).** - Villmools merci, Här President, an och e grousser Merci un de Rapporteur. An ech ka mech senge leschte Wieder uschlëissen, fir och deen Appell ze maachen. An ech wëll awer gläichzäiteng och allen Enseignantent Merci soen, well déi haten definitiv an de leschte Jore keng einfach Zäit a si hunn awer alleguer duergehalen, soen ech emol. Déi meescht hunn duergehalen. Also villmools merci! Well d'Education ass eppes, wat extrem wichteg ass, an eis Kanner hunn en Urecht op Ausbildung.

Dëse Projet de loi ass och derfir do, fir eebe sécherstellen, datt déi pandemiebedéngten Ausfäll u sech kënnen ersat ginn. A vu datt mer - ech hunn et scho gesot - och der Meenung sinn, datt eis Kanner a Jugendlech e Recht op Ausbildung hunn, ass et och wichteg, datt mer genuch Personal hunn, wann eeben aner Leit ausfalen. An duerfir wäerte mer och net géint dëse Projet de loi stëmmen.

Wat awer als Drénglechkeetsmesure geholl ginn ass am Ufank vun der Pandemie, gëtt elo schonns, ech mengen, esou lues fir d'drëtt verlängert. An am Prinzip war dat hei och schonn erëm eng Aart Drénglechkeetsprozedur, well de Projet de loi ass eréischt den 9. Dezember deposéiert ginn. Den 8. Dezember war zwar schonn een Avis vum Conseil d'État do.

Ech weess net, firwat dat awer erëm eng Kéier huet missen esou iwwert de Knéi gebrach ginn, well ouni konkreet Evaluatioun vum Personal, wat agestatt gëtt, gëtt dee Projet de loi elo einfach esou verlängert. Fir eis ass et eebe wichteg, datt d'Léierpersonal fachlech gutt ass, datt et pedagogesch gutt ass, datt se iwwerall topp sinn, well nëmme da kënnen mer eng qualitativ héichwäerteg Ausbildung hikréien.

Dëst Gesetz gëtt elo verlängert bis de 17. Abrëll. Ech denken an ech fäerten, datt mer dëst Personal och nom 17. Abrëll nach brauchen, fir datt d'Schoul kann normal fonctionéieren. Wann et dann awer erëm eng Kéier verlängert gëtt, da kréien all déi Kandidaten, déi u sech schonn hire Kontrakt zweemol verlängert haten, automatesch e Contrat à durée indéterminée, ginn also fest agestatt. Dat sinn och scho Leit, déi nëmme eng Première hunn. An nëmme eng Première geet eiser Meenung no net duer, fir Qualitéit an der Schoul ze garantéieren. Do hu mer definitiv e Problem.

Mir wëssen, datt et op där enger Säit, mer schwätze jo, ... Déi Leit ginn u sech déi remplacéierend Poolye genannt. Et gëtt ganz gudder. Et gëtt der, déi sech ganz staark engagéieren. Et gëtt der awer och, déi vläicht net derfir gemaach sinn, fir dat ze maachen. Déi kréien awer dann automatesch, wéi gesot, e Contrat à durée indéterminée. Dat ass net gutt an eisen Aen. Et kënt eeben op den Enseignant un, wéi d'Schoul fonctionéiert.

Als CSV si mer domadder net averstanen, wéi gesot, Personal ouni pedagogesch Ausbildung, ouni onbedéngt déi fachlech Grondkenntnisser fest anzustellen. Dat ass eiser Meenung no definitiv net d'Léisung vun der Enseignantspenurie. Duerfir soe mer: Kuerzfristeg ass dat heiten als Léisung ok, laangfristeg - et riskéiert awer, eng laangfristeg Léisung ze ginn - ass et fir eis net ok. Duerfir wäerte mer eis bei dësem Projet de loi enthalen.

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président.*** - Merci villmools, Madamm Hansen. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Francine Closener. Madamm Closener, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Francine Closener (LSAP).** - Villmools merci, Här President. Am Dezember zejoert hu mer händierend op en Impfstoff gewaart. An ech hätt mer net dreeme gelooss, datt mer zwar e Joer drop dee Vaccin hätten, mee d'Pandemie trotzdem net eriwuer wier, well ze vill Leit dee Vaccin net wëllen. D'Kris geet also an d'Verlängerung, an duerfir mussen d'Kriseninstrumenter och an d'Verlängerung.

A grad an de Schoulen, grad am Fondamental, wou d'Kanner jo net kënnen geimpft ginn, sinn d'Inzidenzen am Moment héich, quitta datt mer am Verglach mat eisen Nopeschlännern relativ gutt do stinn; dat huet de Minister eis de Moien an der Kommissioun nach eng Kéier confirméiert.

An awer ass d'Belaaschtung weiderhin natierlech immens grouss fir d'Léierpersonal, net ze wëssen, wat muer ass. Hu mer e positive Fall? Oder hu mer der méi? Ass meng Klass an der Quarantän? Wien ass am Homeschooling? Muss ech Hybridunterrecht halen? Wie kënt wéini zrëck? Wie muss wéi eng Prüfung noschreiven? An esou virun. Alles dat kascht Zäit, Energie an Nerven, ganz ofgesi vun der

perséinlecher Situatioun vu Quarantän oder Isolatioun vum Léierpersonal.

Et ass also eeben nach ëmmer esou, datt déi eng Enseignanteën an Enseignanten als vulnerabel agestuuft ginn an net kënnen untrieden, op där anerer Säit d'Schoulpersonal krank gëtt oder kéint krank ginn an dowéinst ausfällt. An duerfir muss eeben deen Ersatzcontingent mat de sougenannte Poolyen an d'Verlängerung bis no der Ouschtervakanz. Duerfir ass et néideg, op déi Remplaçantent kënnen zrëckzegräifen, déi de Stage net respektiv nach net gemaach hunn an déi Dispens eeben hei kréien.

Et gëtt awer sonnerzweifel Ënnerscheeder an der Qualitéit vun der Aarbecht, déi vun de Poolye gelescht gëtt. Ouni iergendee Stage zack direkt ersetzen ze goen, direkt virun enger Klass Schoul ze halen, dat ass net evident. An do sinn nun eeben och emol Leit drënner, déi iwwerfuert sinn, där hir Prestatioun ze wënschen iwwreg léisst. Ech mengen, datt dat och den Direktiounen bewosst ass an datt déi wuel kënnen de Choix maachen, wie gutt ass a wien net gutt ass.

Op där anerer Säit hoffen ech natierlech, datt vill vun deene Remplačanten, déi gutt sinn, dann och zerguttst de Wee fir eng Enseignantsformatioun aschloen.

Wéi mer déi leschte Kéier iwwert dës Derogatioun geschwat hunn an de Projet de loi gestëmmt hunn, hunn ech scho gesot, et wier wichteg, en enke Suivi ze maache vun de Remplačanten. Wéi hu se déi Zäit als Poolyen iwwerhaapt erlieft? Wéi gesi si d'Schoul vun haut? A wéi kréie mer se motivéiert, Enseignanten ze ginn an dann och e bëssen en Deel bäizedroen, fir der Penurie am Enseignement vun den Enseignantent Meeschter ze ginn?

Ech hoffen, datt dës Verlängerung net nach eng Kéier muss an d'Verlängerung goen, datt d'Schoul am Fréijoer fir dat lescht Trimester nees zur Rou kennt. Mir stëmmen dëse Projet de loi. Dem Rapporteur e grousser Merci. An ech ka mech och dem Gilles Baum senge Wieder a sengem Appell no der Conscience professionnelle vun den Enseignanten nëmme uschlëissen.

Villmools merci!

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, *Président.*** - Merci villmools, Madamm Closener. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Djuna Bernard. Madamm Bernard, Dir hutt d'Wuert.

■ **Mme Djuna Bernard (déi gréng).** - Merci, Här President. Och mir wëllen eis de Wieder vum Rapporteur uschlëissen an em Merci soe fir dëse wichtige Plädoyer fir dëse wichtige Secteur. Nieft der Schoul, mengen ech, gehéieren och d'SEAen (ndlr: Services d'éducation et d'accueil), d'Crèche an esou weider, dozou. Och si sinn do alleguerten an där Verantwortung vis-à-vis vun deene Jéngsten an deenen awer och Vulnerabelsten, well si sech am Moment net kënnen impfe loossen. An dowéinst ass dat e ganz, ganz wichtigen Opruff, dee mer deelen.

Merci och dem Rapporteur fir seng exzellent Aarbecht. Fir de Rescht, mengen ech, gouf vu menge Virriedner scho villes gesot. Fir mech ass e Schlëselmoment deen, wou een ënner Enseignanten zesumme kann eng Ekippe geréieren, wou een op deen aneren oppasst, wou een deem anere ka Rotschléi ginn. An dat ass, mengen ech, ganz besonnesch wichteg bei dëse Poolyen, bei dëse jonke Mënschen, déi sech engagéieren, fir hei anzespriegen, fir dass eise Schoulsystem ka weider fonctionéieren. An dat muss iewescht Prioritéit hunn.

An deem Sënn, mengen ech, ass dat heiten eng gutt Léisung, fir kënnen hei weider ze fonctionéieren. A mir gi ganz gären eisen Accord fir dëse Projet de loi.

■ **M. Fernand Etgen, *Président.*** - Merci villmools, Madamm Bernard. An da wier et um honorabelen Här Fred Keup. Här Keup, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Fred Keup (ADR).** - Merci. Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech soen direkt, dass mer dat Gesetz hei awer och wäerte matstëmmen.

Prinzipiell ass et esou, dass mer gäre brevetéiert Personal an de Schoulen hätten, Personal, wat gutt ausgebilt ass, Proffen, Schoulmeeschteren, Jofferen, déi Beamte sinn, déi d'Stagen, alles gemaach hunn, déi hir Uni gemaach hunn. Mir brauchen dat. Mir brauchen eng héich Qualitéit vun eisem Unterrechtswiesen.

Et ass awer elo hei ..., speziell Situatiounen erfuerderen eebe speziell Moosnamen. Ech mengen, mir kënnen d'Kanner jo net eleng do sëtze loossen oder ech weess net wou ee siche goen. Dat heescht, dat muss schonn iergendwéi organiséiert sinn, fir dass de Schoulbetrieb ka weidergefouert ginn. An aus deem Sënn eraus stëmme mer hei zou.

Ech wëll dann awer nach zum Schluss och eppes soen zu deem, wat den Här Baum gesot huet zum Schluss. Ech weess net, wéi vill Leit beim Léierpersonal geimpft sinn. Ech weess och net, wou ech déi Zuele géif fannen. Ech weess och net, wie mer dat kéint soen. Ech sinn awer frou, ...